

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE ŚREMSKIM
NA LATA 2021-2027

2021 rok

POWIAT ŚREMSKI

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. METODYKA ORAZ UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	5
1.1. Cel strategii.....	5
1.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy strategii	6
1.3. Podstawy prawne mające istotny wpływ na treść i realizację strategii	7
2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ POWIATU ŚREMSKIEGO	15
2.1. Charakterystyka powiatu śremskiego.....	15
2.2. System pomocy społecznej	19
2.3. Wsparcie rodziny - piecza zastępcza	24
2.4. Niepełnosprawność	27
2.5. Wsparcie osób niepełnosprawnych, w tym rehabilitacja społeczna i zawodowa ...	33
2.6. Domy pomocy społecznej	37
2.7. Środowiskowe domy samopomocy	38
2.8. Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie powiatu śremskiego	39
2.9. Rynek pracy	45
2.10. Poczucie bezpieczeństwa i poziom przestępczości.....	53
2.11. Przemoc w rodzinie.....	56
2.12. Mieszkańcy powiatu i ich odczucia.....	59
3. MISJA	71
4. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	72
5. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII	83

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Śremskim na lata 2021-2027 została opracowana zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) i jest dokumentem planistycznym, określającym cele i kierunki lokalnej polityki społecznej rozumianej jako działalność zmierzającą do poprawienia standardów życia wszystkich mieszkańców wspólnoty samorządowej. Jest to określona koncepcja systemowego (kompleksowego) działania, w której formułuje się długookresowe cele oraz dokonuje się ich ewentualnej modyfikacji, w zależności od zmian zachodzących w otoczeniu. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Śremskim na lata 2021-2027 została opracowana z uwagi na wygasanie okresu obowiązywania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020. Pomimo, iż niektóre z założeń poprzedniej Strategii wydają się nadal aktualne, to z uwagi na sześcioletni okres jej obowiązywania i zasadnicze zmiany uwarunkowań społecznych i gospodarczych, jakie nastąpiły w ostatnich latach, za bardziej zasadne uznano stworzenie nowego dokumentu niż aktualizowanie poprzedniego.

Zmiany społeczno-demograficzne i gospodarcze, dokonujące się we współczesnej Polsce wywołują liczne, często negatywne konsekwencje dla wielu grup społecznych, powodując marginalizację i zagrożenie wykluczeniem społecznym. Należą do nich m.in. osoby i rodziny w obszarze zainteresowań samorządu powiatowego, tj. przede wszystkim osoby z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzież wychowujące się poza rodziną biologiczną lub wymagająca wsparcia społecznego, rodziny problemowe, w tym doświadczające przemocy, osoby uzależnione, starsze i samotne oraz w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc adresowana do tych grup wymaga wszechstronnych, dostosowanych do ich potrzeb działań poprzez rozwój już istniejących i nowych form wsparcia. Przeprowadzona diagnoza pozwoliła nie tylko poznać z jakimi problemami borykają się mieszkańcy powiatu śremskiego, ale także określić, które z nich są najbardziej istotne i wymagają najszybszej interwencji ze strony instytucji publicznych przy wsparciu drugiego i trzeciego sektora. To właśnie Strategia rozpoznaje potencjał jakim dysponuje Powiat Śremski, a tym potencjałem są zarówno instytucje publiczne działające na

polu polityki społecznej jak i niezwiązane z polityką społeczną zjawiska – rozwój sektora prywatnego, a także aktywność obywatelska wyrażająca się poprzez zaangażowanie organizacji pozarządowych. Dzięki poznaniu występujących problemów oraz możliwego do wykorzystania potencjału można było wskazać w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych cele do realizacji, które w danym momencie są najważniejsze i realne do osiągnięcia.

Strategia opracowywana była w warunkach utrudnionych z uwagi na wybuch pandemii COVID-19, która od 11 marca 2020 r. została uznana przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). W Polsce jak i na całym świecie wiązała się ona z izolacją społeczną, ograniczeniem działalności gospodarczej, zmniejszeniem zakresu lub wyłączeniem funkcjonowania instytucji i zakładów pracy, przejściem wielu osób na pracę zdalną i nauczanie on-line. Nawarstwiło to lub uwidoczniło wiele obaw, podziałów międzyludzkich, wywołało frustracje, niezadowolenia, znużenie społeczeństwa, tym samym nawarstwiło problemy w relacjach rodzinnych, sąsiedzkich, rówieśniczych, powodowało konflikty, akty przemocy, wpłynęło niewątpliwie na pogorszenie samopoczucia i zdrowia psychicznego. Trudno dziś prognozować skutki pandemii zarówno dla całego systemu społecznego i gospodarczego, jak indywidualnie dla poszczególnych mieszkańców, tym bardziej, że kolejne miesiące pomimo początkowo dobrych prognoz przynoszą następne fale mutacji wirusa, zachorowań, więc i konieczność wprowadzenia ponownych obostrzeń. Z tego względu Strategia opracowana w warunkach dużej niepewności, oparta została na danych, informacjach i prognozach dostępnych w okresie jej przygotowania, pozwala na elastyczność działania oraz dokonanie modyfikacji w przypadku, gdy sytuacja ulegnie zmianie lub okaże się nieprzystająca do prognoz.

1. METODYKA ORAZ UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1.1. CEL STRATEGII

Strategia jest kluczowym dokumentem strategicznym pomocy społecznej. Stanowi narzędzie wspierające długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej. To kilkuletni dokument, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców powiatu śremskiego. Planując długofalowe działania z zakresu polityki społecznej należy uwzględnić szerszy kontekst spojrzenia na lokalne problemy społeczne. Dlatego też przygotowując metodykę opracowania Strategii nie myśleliśmy o pomocy społecznej jako niezależnym obszarze funkcjonowania JST a powiązaniu wielu obszarów, składających się w zintegrowaną politykę społeczną, w której występują ścisłe związki pomiędzy poszczególnymi dziedzinami funkcjonowania samorządu. Powyższe obrazuje diagram:

Rysunek 1. Schemat myślenia o polityce społecznej samorządu w sposób strategiczny. Źródło: Strategie rozwiązywania problemów społecznych. Podręcznik metodyczny, Lublin 2020, s.10.

1.2. ZAKRES PRZEDMIOTOWY I PODMIOTOWY STRATEGII

Strategia ma przede wszystkim wymiar jakościowy, a jej najważniejszymi cechami są: efektywność, skuteczność, wykonalność i celowość.

Obecnie obowiązujące regulacje prawne w zakresie polityki społecznej coraz bardziej wykraczają poza zakres ustawy o pomocy społecznej określając inne, od wymienionych w tej ustawie zadania samorządu. Dlatego opracowana Strategia odwołuje się do innych regulacji prawnych, takich jak:

- wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- zdrowie, w tym zdrowie psychiczne,
- rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz zatrudnianie osób niepełnosprawnych,
- zatrudnienie socjalne, promocja zatrudnienia, instytucje rynku pracy,
- i inne.

Podmiotem realizującym Strategię jest Samorząd Powiatu Śremskiego oraz te podmioty, na które samorząd ma wpływ lub te, które świadomie w realizację Strategii się zaangażują. Uczestnictwo tych podmiotów w realizacji Strategii polega na czynnym udziale w jej wdrażaniu, a przez to w podejmowaniu współodpowiedzialności za rozwój powiatu.

Zakres przedmiotowy Strategii, czyli kogo i czego dotyczy, stanowią mieszkańcy powiatu i te sfery oraz zachowania innych podmiotów, na które zgodnie z kompetencjami Samorząd Powiatu ma wpływ bezpośredni lub pośredni.

Do opracowania Strategii na lata 2021-2027 wyszczególniono obszary strategiczne, takie jak:

- rynek pracy, bezrobocie i ubóstwo,
- system pomocy społecznej,
- przestępczość, uzależnienia i przemoc w rodzinie,
- wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- wsparcie osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz ich otoczenia.

Dokument został opracowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie. W pierwszej części Strategii zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Diagnostyczno-analityczna część obejmuje podstawowe informacje na temat powiatu śremskiego, diagnozę sytuacji społecznej, która została przygotowana w oparciu o wnikliwą analizę istniejących zasobów pomocy społecznej, sytuacji na lokalnym rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami, danych dotyczących sytuacji społeczno-demograficznej mieszkańców. Dane pochodzą m.in. z Głównego Urzędu Statystycznego, sprawozdawczości, ocen zasobów pomocy społecznej i analityki pozyskanych danych z poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Strategia ma przede wszystkim charakter uspołeczniony, ponieważ w pracach nad nią uczestniczyły jednostki samorządu terytorialnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, policji, sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy powiatu. Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców. Do analizy wykorzystano ankiety, w których do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w powiecie odnieśli się losowo wybrani mieszkańcy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. Ponadto diagnoza została przygotowana w oparciu o dane działania mieszkańców powiatu, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej.

W części prognostycznej na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu powiatowego, zostały sformułowane: cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędne do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawiono źródła finansowania dokumentu, czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań oraz prognoza zmian.

Ostatnia część Strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

1.3. PODSTAWY PRAWNE MAJĄCE ISTOTNY WPŁYW NA TREŚĆ I REALIZACJĘ STRATEGII

W tworzeniu strategii rozwiązywania problemów społecznych zasadniczą podstawę prawną stanowi Konstytucja RP i ustawy krajowe, które wyznaczają cele i kierunki działań w rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych oraz profilaktyce ich występowania.

Dla większości problemów społecznych przyjęte są odrębne ustawy regulujące kluczowe kwestie dotyczące kompetencji podmiotów publicznych i procedur działania w walce z niekorzystnymi zjawiskami, m.in. przemoc w rodzinie, alkoholizm, narkomania, wspieranie rodziny i piecza zastępcza, starzejące się społeczeństwo, niepełnosprawność.

Opracowanie i realizacja Strategii jest obligatoryjnym zadaniem własnym powiatu. Jest dokumentem określającym priorytety w przyszłych działaniach powiatu w zakresie polityki społecznej, ma pomóc w umocowaniu prawnym konkretnych działań, być istotnym ogniwem w hierarchii dokumentów strategicznych, zachowując w stosunku do nich pełną kompatybilność i komplementarność.

Elementy Strategii oprócz ustawy o pomocy społecznej regulują zakres działania samorządu powiatowego w ramach polityki społecznej poprzez następujące dokumenty:

- 1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm),
- 2) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
- 3) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573),
- 4) rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r., Nr 230, poz. 1694),
- 5) uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 stycznia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. z 1997 r., Nr 50, poz. 475),
- 6) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111 z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- 8) ustawa z dnia 25 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.),
- 9) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2020 r., poz. 1119),

- 10) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia zadań powiatu które mogą być finansowane ze środków PFRON (Dz. U. z 2015 r., poz. 926 z późn. zm.),
- 11) rozporządzenie Ministra pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r., w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r., Nr 230, poz. 1937),
- 12) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176),
- 13) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r., poz. 1100 z późn. zm.),
- 14) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 z późn. zm.),
- 15) ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1062).

Strategia jest zgodna z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym, tym samym umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej, skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Niniejsza Strategia zachowuje pełną kompatybilność i komplementarność z następującymi dokumentami:

- **Agenda 2030.** Przyjęta przez zgromadzenie ogólne ONZ w dniu 25 września 2015 r., wskazuje 17 celów zrównoważonego rozwoju zapewniających równowagę pomiędzy trzema aspektami: społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie wpisuje się w cele strategiczne i kierunki Agendy 2030 takie jak:

Cel 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie;

Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt;

Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienia oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.

- **Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027.** Komisja Europejska w projekcie rozporządzenia z 29 maja 2018 r. wskazała 5 celów polityki spójności wspieranych przez EFRR, EFS+ FS w perspektywie 2021-2027.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie wpisuje się w cele strategiczne i kierunki Polityki Spójności takie jak:

- Bardziej inteligentna Europa – innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza,
 - Europa o silniejszym wymiarze społecznym – wdrażanie Europejskiego Filaru praw socjalnych,
 - Europa bliżej obywateli – równoważony i zintegrowany rozwój obszarów miejskich i wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych.
- **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności.** Celem głównym dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków, mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Cel główny realizowany jest w trzech obszarach strategicznych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie wpisuje się w cele strategiczne i kierunki w obszarze efektywności i sprawności państwa DSRK – Polska 2030, takie jak:
Cel 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej;
Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.** Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie wpisuje się w cele strategiczne i kierunki Strategii Rozwoju takie jak:

Cel 1. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;

Cel 3. Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;

Cel 4. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

- **Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030 – projekt.** Jest to dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, ustanowiony w celu realizacji celów związanych z przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Jest aktualizacją dokumentu z 2014 roku opracowanego na lata 2014-2021. Dla zrealizowania celu głównego Programu wskazano trzy cele szczegółowe:
 - zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem wśród dzieci i młodzieży,
 - zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym,
 - zwiększenie integracji społecznej grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem, w tym osób bezdomnych i migrantów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie wpisuje się w następujące priorytety i działania KPPUWS:

Priorytet I. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży poprzez:

Działanie 1.1. Rozwój usług środowiskowych wspierających rodzinę oraz usług opiekuńczych i edukacyjnych dla dzieci,

Działanie 1.3. Wsparcie finansowe rodzin z dziećmi;

Priorytet II. Przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu poprzez:

Działanie 2.1. Wsparcie osób zagrożonych kryzysem bezdomności,

Działanie 2.2. Propagowanie rozwiązań na rzecz przejścia ze wsparcia instytucjonalnego do wsparcia w formie mieszkaniowej;

Priorytet III. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, poprzez:

Działanie 3.1. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami,

Działanie 3.2. Wsparcie osób starszych w codziennym funkcjonowaniu, aktywizacja społeczna seniorów, przeciwdziałanie samotności,

Działanie 3.4. Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz znajdujących się w kryzysie psychicznym.

- **Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.** Dokument wyznacza kluczowe kierunki polityki publicznej na rzecz ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. Położono w nim szczególny nacisk na zwiększenie efektywności działań na rzecz tworzenia miejsc pracy, reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również usług społecznych użyteczności publicznej i zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie wpisuje się w następujące Obszary:

Obszar II. Solidarny rynek pracy realizowany m.in. poprzez wsparcie i reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w jednostkach reintegracyjnych, w tym przygotowanie do aktywności zawodowej uczestników warsztatów terapii zajęciowej; aktywizacja zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz osób starszych w podmiotach ekonomii społecznej o solidarnej, w tym wsparcie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na chronionym i otwartym rynku pracy.

Obszar IV. Solidarne społeczeństwo realizowane m.in. poprzez budowanie marki ekonomii społecznej i solidarnej, w tym jej popularyzacje wśród opinii publicznej.

- **Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021.** Przemoc w rodzinie jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie wpisuje się w cel główny KPPPR jakim jest Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce, a jej realizacja jest zgodna z celami szczegółowymi:

Cel 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

Cel 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie;

Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;

Cel 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

- **Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2020-2030.** Celem głównym Strategii jest włączenie społeczne i zawodowe osób z niepełnosprawnościami. Cele szczegółowe przewidziane do osiągnięcia w wyniku wdrażania działań zaplanowanych w Strategii zostały przygotowane w taki sposób, aby działania zmierzające do poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin stopniowo tworzyły jednocześnie spójną i kompleksową politykę ukierunkowaną na zapewnienie realizacji pełni praw osób z niepełnosprawnościami zgodnie z Konwencją, w tym prawa do pracy, edukacji, uczestnictwa w życiu społecznym i rodzinnym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie wpisuje się w następujące priorytety wymienionego dokumentu:

Priorytet 1. Niezależne życie;

Priorytet 2. Dostępność;

Priorytet 7. Budowanie świadomości.

- **Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.** W Strategii wskazuje się na nowy model rozwoju regionalnego, zwany modelem funkcjonalnym. Ma on przyczynić się do zrównoważonego rozwoju województwa i opowiadać na zidentyfikowane wyzwania, które stoją przed Wielkopolską w najbliższym czasie. Został on tak zaprojektowany, aby zapewnić rozwój województwa jako społecznie, gospodarczo i terytorialnie zrównoważony obraz, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich obszarów województwa. Za główne cele operacyjne, w które wpisuje się Strategia Problemów Społecznych w Powiecie uznano:

- rozwój społeczny wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,

- wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Śremskim na lata 2021-2027 realizowana będzie między innymi poprzez następujące programy:

- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Śremskim na lata 2019-2021,
- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2026
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026,
- Corocznie aktualizowany Lokalny Program Pomocy Społecznej.

Konieczne jest określenie polityki społecznej Powiatu Śremskiego oraz misji, celów i kierunków działania na najbliższe lata. Fundamentem przedstawionej Strategii jest maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału przy jednoczesnym jego rozwoju. Dla bezpieczeństwa socjalnego wymagane jest stworzenie takiego systemu zaspokajania potrzeb społecznych, który szybko reaguje na zmiany i adaptuje się do dynamicznie zmieniających warunków społecznych. Misja stanowi podstawowy element Strategii i jest jej celem nadrzędnym, który kształtuje kierunki działania. Wynikają z niej bezpośrednio cele strategiczne, które ją konkretyzują.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli instytucji zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. Tylko skoordynowana współpraca, wola i zdecydowanie w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych oraz narzędzi przełoży się na skuteczność realizacji Strategii.

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ POWIATU ŚREMSKIEGO

2.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU ŚREMSKIEGO

Powiat śremski zajmuje powierzchnię 574,41 km² usytuowany jest w centralnej części województwa wielkopolskiego, jest jednym z 31 powiatów w rejonie administracyjnym. Brodnica, Dolsk, Książ Wlkp. i Śrem – to cztery gminy, które go tworzą. Gminy powiatu śremskiego są dość zróżnicowane zarówno pod względem gospodarczym jak i demograficznym. Gmina Śrem jak i Książ Wlkp. oraz Dolsk są gminami miejsko-wiejskimi, natomiast gmina Brodnica jest gminą wiejską. Odległość pomiędzy Śremem a siedzibami urzędów w poszczególnych gminach wynosi od 12 do 20 km. Region ten leży w centralnej części województwa wielkopolskiego, a odległość między stolicą województwa Poznaniem a miastem powiatowym - Śremem wynosi 42 km. Niewątpliwie bliskość Poznania sprzyja jego wszechstronnemu rozwojowi.

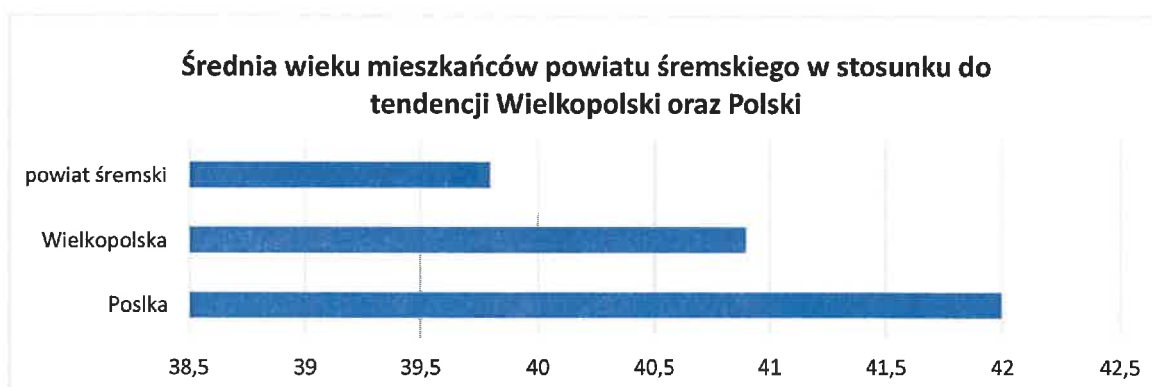

Rysunek 2. Powiat śremski na tle województwa wielkopolskiego oraz Polski. Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na podstawie grafik dostępnych w internecie.

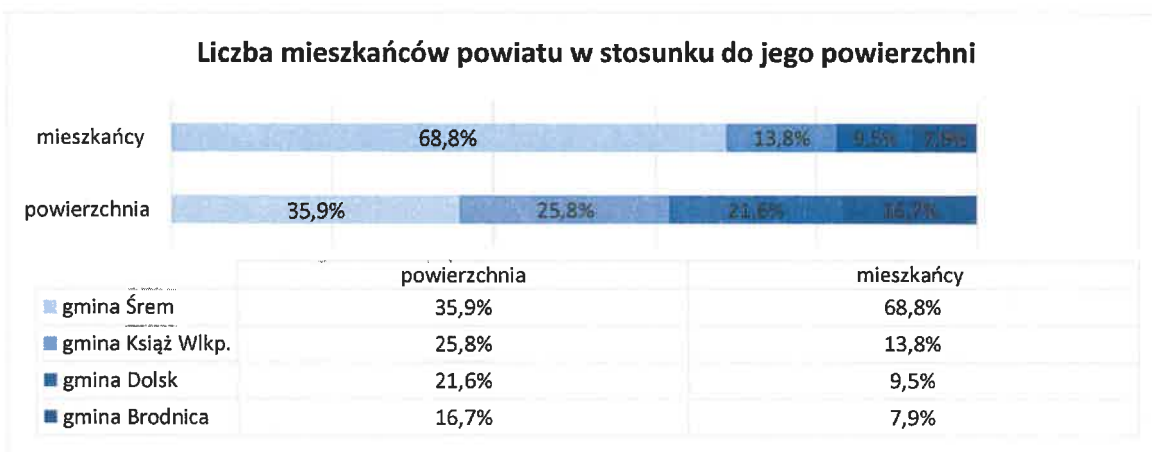
Gęstość zaludnienia wynosi ok. 106 osób/km², region zamieszkuje 61 425 mieszkańców, z czego 50,9% stanowią kobiety, a 49,1% mężczyźni. Gmina Śrem ma 42 155 mieszkańców, zamieszkuje ją 68,8% ludności powiatu, stanowi 35,9% powierzchni regionu. Gmina Książ Wielkopolski ma 8 495 mieszkańców, zamieszkuje ją 13,8% ludności powiatu, stanowi 25,8% powierzchni regionu. Gmina Dolsk ma 5 883 mieszkańców, zamieszkuje ją 9,5% ludności powiatu, stanowi 21,6% powierzchni regionu. Gmina Brodnica ma 4 892 mieszkańców, zamieszkuje ją 7,9% ludności powiatu, stanowi 16,7% powierzchni regionu. Powiat graniczy

z kilkoma innymi powiatami i tak: w przypadku gminy Książ Wlkp. graniczy ona od wschodu i południa z powiatami jarocińskim i średzkim, gmina Dolsk od południa z powiatem gostyńskim, gmina Śrem od zachodu z powiatem kościańskim natomiast od północy z powiatami poznańskim i średzkim. W przypadku gminy Brodnica, graniczy ona od północnego-zachodu z powiatami poznańskim i kościańskim.

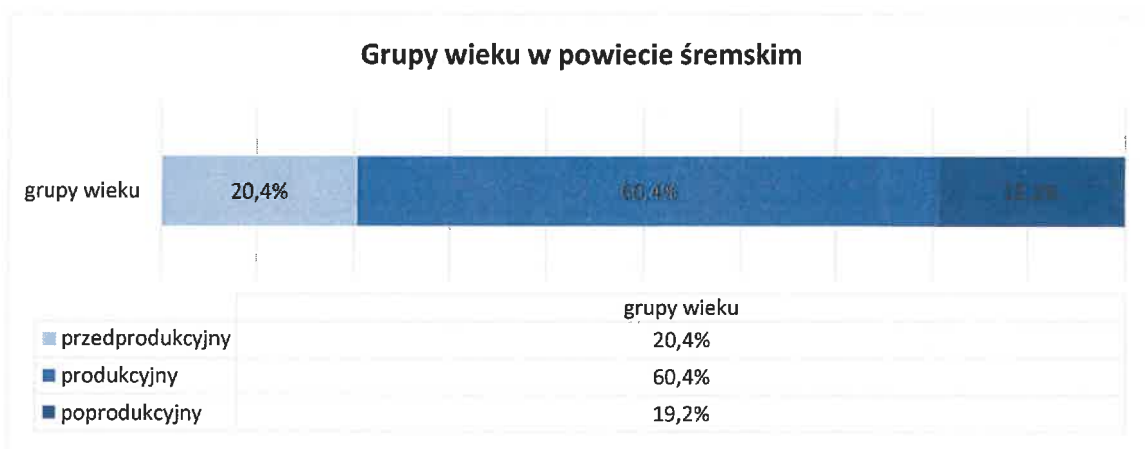
W latach 2002-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 5,6%. Średni wiek wynosi 39,8 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz nieznacznie niższy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. 60,4% mieszkańców powiatu śremskiego jest w wieku produkcyjnym, 20,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu śremskiego w 2050 roku wynosi 57 154, z czego 28 914 to kobiety, a 28 240 mężczyźni.

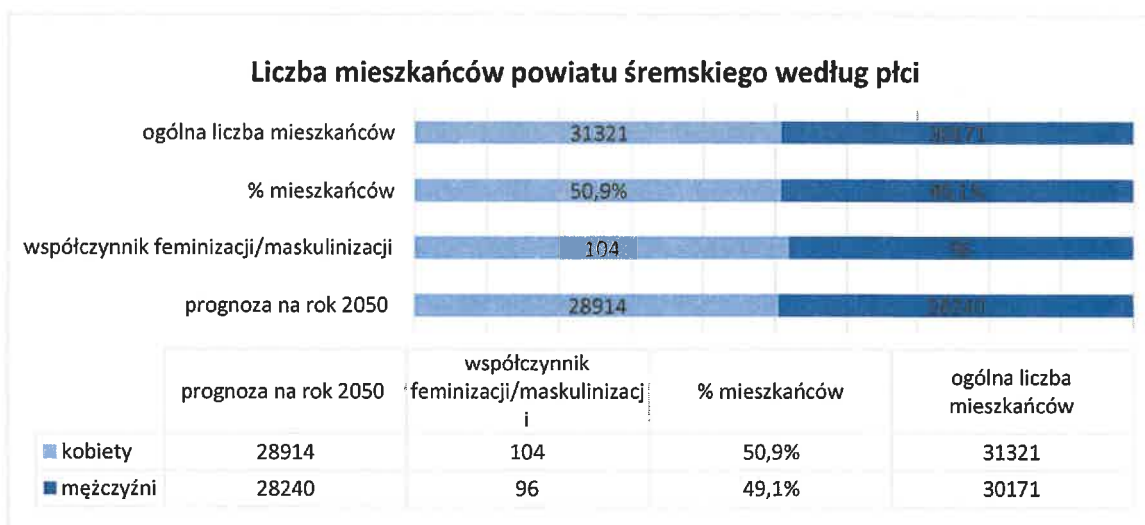
Wykres 1. Opracowanie własne. Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego. Polska w liczbach. Stan na 31 grudnia 2020 r.

Wykres 2. Opracowanie własne. Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego. Polska w liczbach. Stan na 31 grudnia 2020 r.

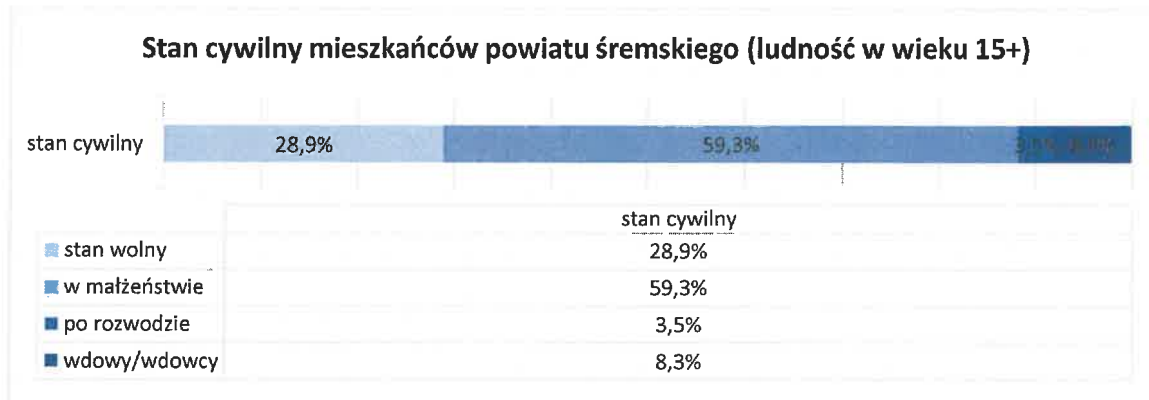

Wykres 3. Opracowanie własne. Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego. Polska w liczbach. Stan na 31 grudnia 2020 r.

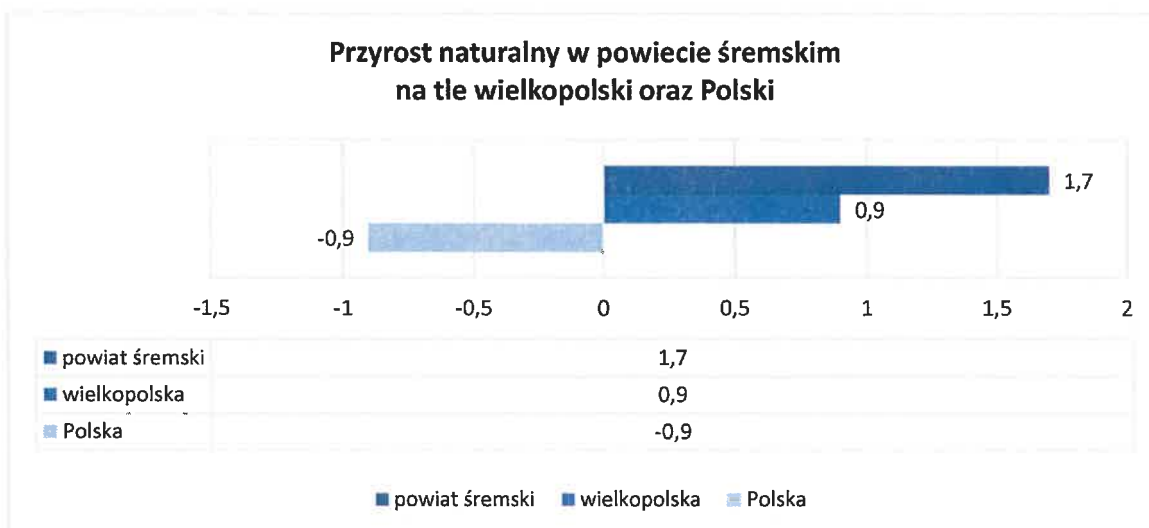
Wykres 4. Opracowanie własne. Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego. Polska w liczbach. Stan na 31 grudnia 2020 r.

Mieszkańcy powiatu śremskiego zawarli w 2019 roku 298 małżeństw, co odpowiada 4,9 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa wielkopolskiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniej od wartości dla kraju. 28,9% mieszkańców powiatu śremskiego jest stanu wolnego, 59,3% żyje w małżeństwie, 3,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,3% to wdowy/wdowcy.

Wykres 5. Opracowanie własne. Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego. Polska w liczbach. Stan na 31 grudnia 2020 r.

Powiat śremski ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 101. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 1,65 na 1000 mieszkańców powiatu śremskiego. W 2019 roku urodziło się 662 dzieci, w tym 47,0% dziewczynek i 53,0% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,04 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2019 roku 34,8% zgonów w powiecie śremskim spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 30,5% zgonów w powiecie śremskim były nowotwory, a 5,0% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności powiatu śremskiego przypada 9.15 zgonów.

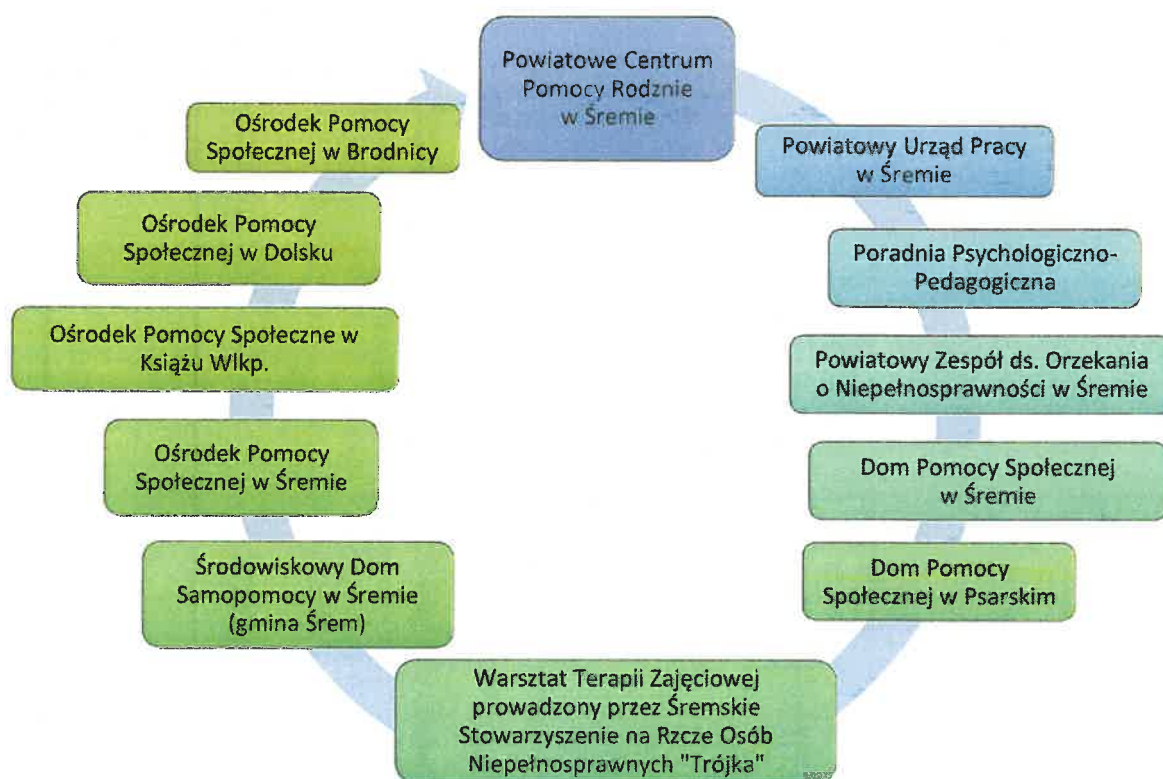

Wykres 6. Opracowanie własne. Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego. Polska w liczbach. Stan na 31 grudnia 2020 r.

2.2. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna zajmuje ważne miejsce w systemie polityki społecznej i zabezpieczenia społecznego. Jej rola ciągle wzrasta, gdyż zakres podmiotowy i przedmiotowy udzielanych świadczeń ulega systematycznemu rozszerzeniu. W skali powiatu pomoc społeczną zgodnie z ustawą o pomocy społecznej świadczą wyspecjalizowane instytucje, tj. ośrodki pomocy społecznej podległe władzom gmin oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie podległe władzom powiatu. Ustawa przypisuje tym instytucjom określone kompetencje realizowane w postaci zadań własnych samorządu oraz zadań zleconych przez administrację rządową. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie wykonuje zadania w zakresie pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wspierania osób niepełnosprawnych. Ponadto sprawuje nadzór nad dwoma domami pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych. Pełna realizacja zadań w zakresie pomocy społecznej jest możliwa tylko w partnerskim współdziałaniu z otoczeniem, tj. oświatą, służbą zdrowia, sądem, policją, prokuraturą, kościołami. Zależy też od aktywności społecznej przejawiającej się np. w inicjatywach, istnieniu i działaniu organizacji pozarządowych w zakresie pomocy społecznej.

Oprócz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie na terenie powiatu śremskiego znajdują się następujące instytucje działające w omawianym obszarze:

Rysunek 3. Diagram przedstawiający system lokalnej polityki społecznej. Opracowanie własne.

O jakości świadczonych usług przez instytucje pomocy społecznej decyduje nie tylko zatrudniona kadra, ale również wykształcenie, przygotowanie do wykonywania pracy oraz stałe doszkalać. Nieustanne zmiany przepisów prawnych, nowe obszary działań, które są powierzone jednostkom samorządu terytorialnego powodują konieczność uzupełniania wiedzy przez pracowników służb społecznych. Pracownicy poszczególnych instytucji są zobowiązani do stałego podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie struktura przedstawia się następująco: Kierownik, Dział do Spraw Integracji, Pomocy Społecznej i Pieczy Zastępczej – 4 osoby, Dział do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych – 3 osoby, Dział do Spraw Finansowo-Organizacyjnych – 4 osoby.

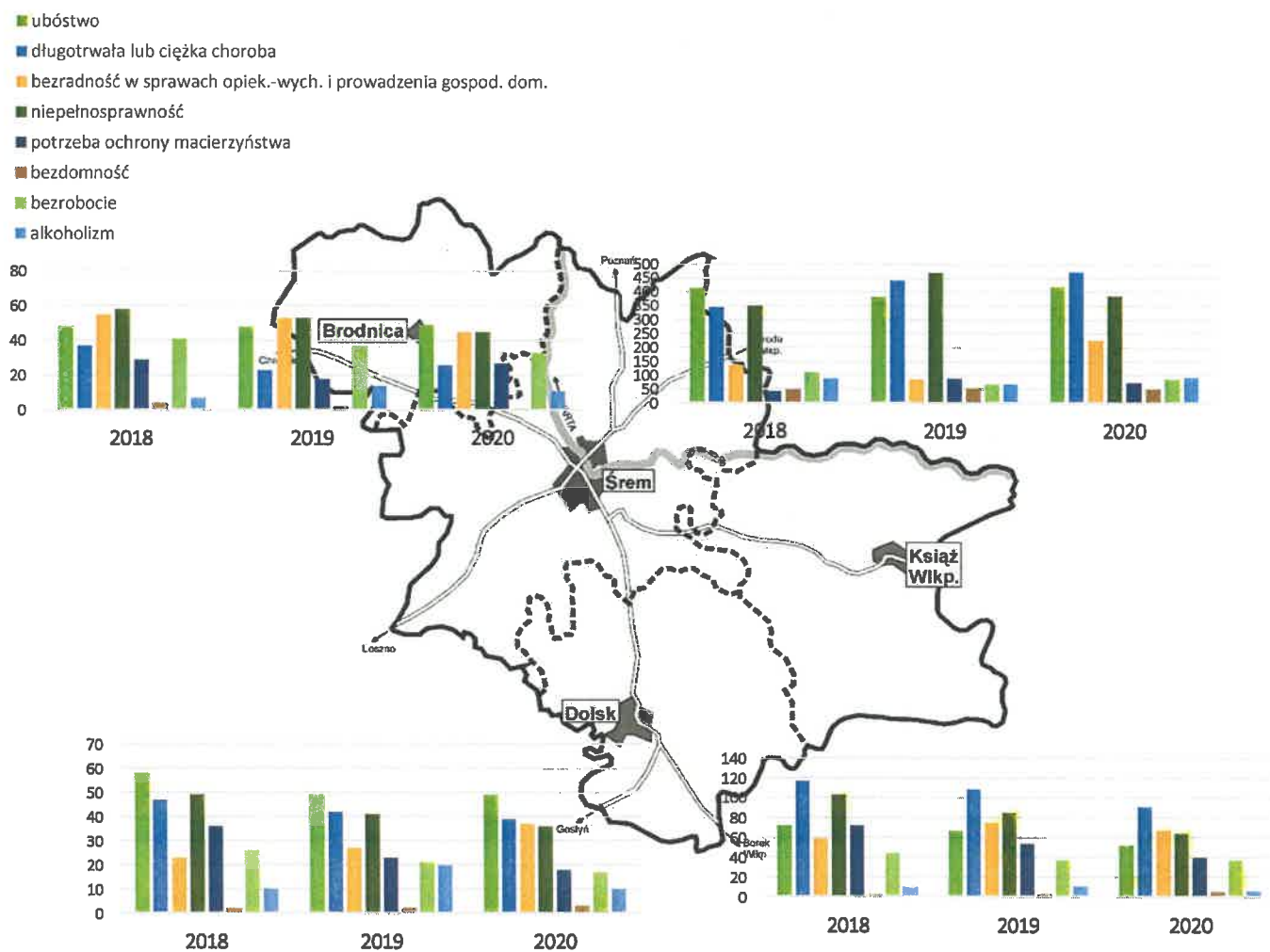
Rodziny mieszkające na terenie powiatu śremskiego korzystają z wielu form pomocy i wsparcia świadczonych przez instytucje pomocy społecznej. Poniżej przedstawiono liczbę rodzin i osób objętych świadczeniami pomocy społecznej w latach 2016-2020.

LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ W POWIECIE ŚREMSKIM						
Wyszczególnienie	rok 2015	rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA						
Liczba osób ogółem	2704	2342	2350	2048	2024	1828
gmina Śrem	1671	1419	1517	1358	1412	1273
gmina Książ Wlkp.	417	341	371	284	261	231
gmina Dolsk	306	280	226	190	158	152
gmina Brodnica	310	302	236	216	193	172
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE						
Liczba osób ogółem	1404	1343	1178	1059	997	972
gmina Śrem	839	799	707	678	653	616
gmina Książ Wlkp.	196	156	202	135	115	120
gmina Dolsk	210	178	149	137	129	130
gmina Brodnica	159	210	120	109	100	106
Liczba rodzin	1123	916	979	809	792	789
gmina Śrem	667	526	566	505	502	496
gmina Książ Wlkp.	191	148	216	128	112	116
gmina Dolsk	125	107	88	77	84	78
gmina Brodnica	140	135	109	99	94	99
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE						
Liczba osób ogółem	1773	1532	1608	1424	1418	1224
gmina Śrem	1177	1038	1171	1041	1085	953
gmina Książ Wlkp.	226	193	156	157	154	120
gmina Dolsk	165	151	116	101	74	70
gmina Brodnica	165	150	165	125	105	81
Liczba rodzin	868	794	878	781	839	712
gmina Śrem	565	524	652	569	651	557
gmina Książ Wlkp.	121	105	89	86	90	67
gmina Dolsk	90	77	59	54	38	37
gmina Brodnica	92	88	78	72	60	51

Tabela 1. Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych oraz ocen zasobów pomocy społecznej ośrodków pomocy społecznej.

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można zauważyć systematycznie zmniejszającą się liczbę osób i rodzin, którym udzielono wsparcia, przyznano świadczenia pieniężne oraz świadczenia niepieniężne w porównaniu do poprzednich lat. Należy pamiętać, że od 1 kwietnia 2016 roku wprowadzone zostało świadczenie wychowawcze 500+.

Świadczona pomoc jest udzielana z różnych przyczyn. Poniższa mapa występujących problemów społecznych w powiecie śremskim obrazuje najczęstsze powody udzielania pomocy i wsparcia przez ośrodki pomocy społecznej.

Wykres 7. Opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu śremskiego.

Uporządkowanie problemów społecznych w powyższej mapie zostało zweryfikowane za pomocą ustawowych zadań realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu

śremskiego. Pozwala to na ukazanie obrazu sytuacji społecznej w powiecie i trudności, z jakimi borykają się jego mieszkańcy. Główne obszary problemowe, jakie wytypowano na podstawie danych pozyskanych z ośrodków pomocy społecznej wykazują, iż największymi i najtrudniejszymi do rozwiązania problemami pozostają ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność. Skala tych problemów w sposób dynamiczny odzwierciedla niekorzystnie zmiany w sytuacji życiowej wielu osób i rodzin. Strategia powinna zostać ukierunkowana na wsparcie osób i rodzin dotkniętych wyszczególnionymi problemami. Wciąż widocznym problemem pozostaje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Zabezpieczenie potrzeb dzieci i młodzieży wychowującej się w środowisku wykazującym nieprawidłowości powoduje zatem konieczność podejmowania działań niwelujących występujące problemy.

Analizując odpowiedzi uzyskane w ankietach wypełnionych przez ośrodki pomocy społecznej, można wywnioskować, iż wśród najistotniejszych problemów społecznych, które nie zostały do tej pory wystarczająco zdiagnozowane, wymieniono:

- problemy natury psychicznej w wyniku izolacji społecznej, głównie dotyczące dzieci i młodzież,
- brak umiejętności wzajemnej komunikacji, ograniczenia możliwości kontaktu, problemy z dostępem do internetu,
- brak miejsc lub długi czas oczekiwania na wizytę do specjalisty, utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji,
- zwiększona podatność psychiczna na stres i sytuacje trudne,
- nierealizowanie obowiązku szkolnego i rezygnacja z nauki wśród osób młodych,
- skumulowanie problemów tj. bezrobocie, uzależnienia, zadłużenie, relacje, konflikty oraz przemoc w rodzinie spowodowane pandemią COVID-19,
- uzależnienia behawioralne młodzieży i dorosłych,
- ograniczenia lub problemy w korzystaniu z nowych technik komunikowania się zdalnie.

Wśród potencjałów, które ujawniły się w okresie pandemii COVID-19 pracownicy ośrodków pomocy społecznej podkreślili, iż dużym ułatwieniem w przyszłości może stać się rozwój komunikowania się za pomocą zdalnych kanałów. Wśród potrzeb wskazywano konieczność zbudowania na poziomie powiatu ogólnodostępnego systemu wsparcia specjalistycznego do

pracy z rodziną, terapii rodzinnej, psychologa dziecięcego, etc. Innym ważnym kierunkiem działań jest stworzenie miejsca edukacji dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi, w tym ze spektrum autyzmu, jak również placówki obejmującej wsparciem dorosłe osoby z niepełnosprawnością sprzężoną po zakończonej nauce w szkole lub zagrożone perspektywą pozostania samemu.

2.3. WSPARCIE RODZINY - PIECZA ZASTĘPCZA

Od 2012 roku nastąpiły istotne zmiany w zakresie pieczy zastępczej, co uregulowane zostało wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Aktualnie obowiązująca ustawa definiuje system pieczy zastępczej jako zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Ustawa wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminy w zakresie pracy z rodziną biologiczną, co należy do zadań własnych gmin a organizacją przez powiat pieczy zastępczej.

Aby lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności przynosił pożądane efekty należy położyć nacisk na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej, w szczególności przez asystenta rodziny.

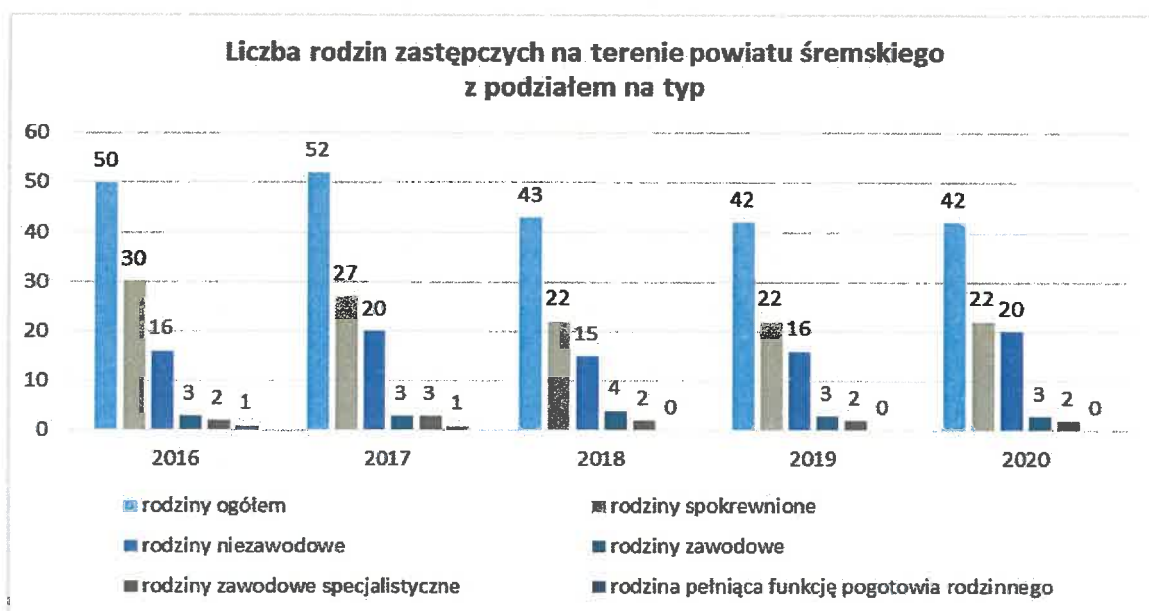
W sytuacji gdy dziecko nie może dalej wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, rozwiązaniem dla jego bezpieczeństwa jest zapewnienie mu opieki w rodzinnej pieczy zastępczej, którą może być:

- rodzina zastępcza spokrewniona,
- rodzina zastępcza niezawodowa,
- rodzina zastępcza zawodowa, w tym pełniąca funkcję pogotowania rodzinnego lub specjalistyczna,
- rodzinny dom dziecka.

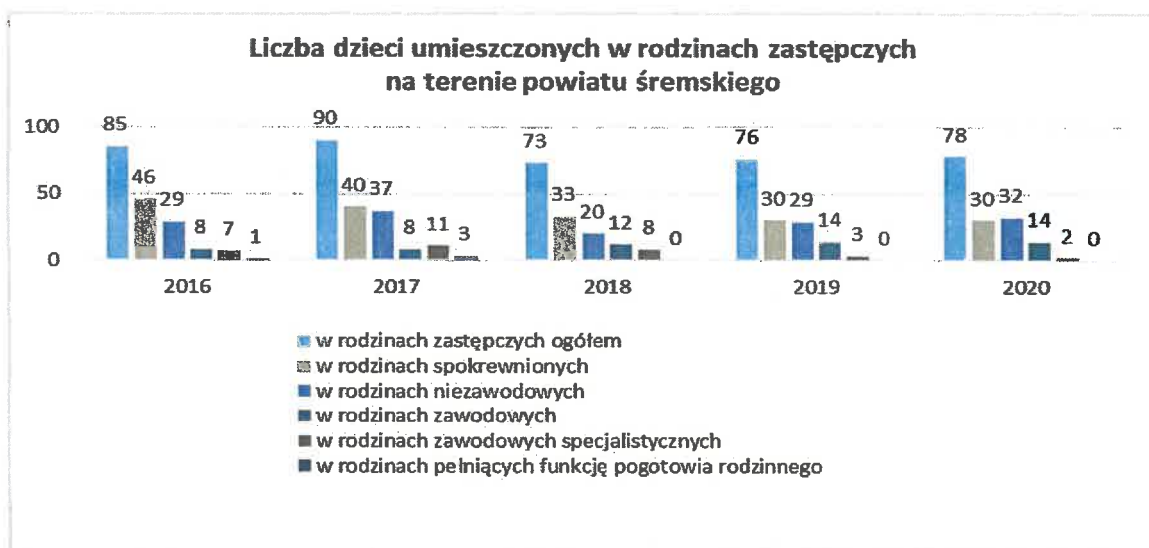
Rodzinna piecza zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem i ma na celu zapewnienie dziecku odpowiednich warunków do rozwoju i wychowania, adekwatnie do jego stanu zdrowia i indywidualnych możliwości. Koordynatorzy zatrudnieni w Powiatowym

Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie obejmują opieką rodziny zastępcze w celu poprawy sytuacji umieszczonych w nich dzieci poprzez wizyty w miejscu ich zamieszkania, udzielanie rodzinom pomocy w realizacji ich zadań (poradnictwo, zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy), regularną współpracę ze szkołami, przedszkolami i innymi instytucjami istotnymi ze względu na funkcjonowanie rodziny zastępczej.

Charakterystykę rodzinnej pieczy zastępczej pełnionej na terenie powiatu śremskiego przedstawiają poniższe wykresy.

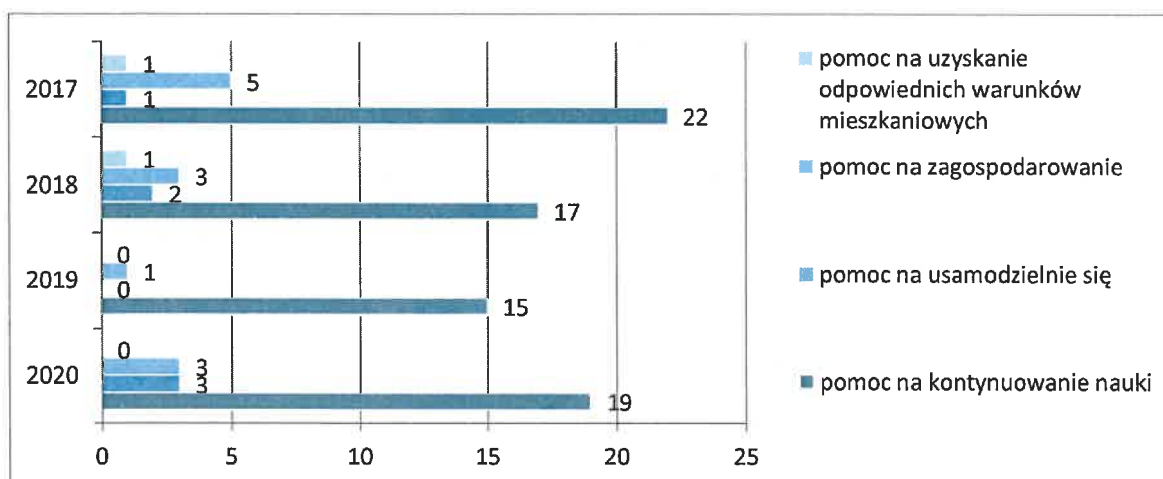
Wykres 8. Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie

Wykres 9. Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie

Najbardziej istotnym problemem w zakresie zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej widocznym w powiecie śremskim ale również w całym kraju pozostaje zbyt mała liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, jak również brak pogotowia rodzinnego. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie podejmuje intensywne działania promujące pieczę a mające na celu zachęcenie społeczności lokalnej do zapoznania się ze specyfiką rodzinnej pieczy zastępczej, zgłoszenia kandydatur do pełnienia tej roli. W 2020 roku powstał spot oraz grafika promujące pieczę i zachęcające do zostania rodziną zastępczą. Centrum jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej minimum raz w roku umożliwia zgłaszającym się kandydatom nabycie kompetencji do pełnienia roli rodziców zastępczych. Pomimo intensyfikacji działań potrzeby umieszczenia dzieci w pieczy przerastają zasoby Powiatu, powoduje to konieczność umieszczania dzieci poza terenem powiatu śremskiego.

Kolejnym istotnym problemem jest brak zaplecza mieszkaniowego zabezpieczającego pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą oraz odnalezienie się na rynku pracy. Przyczyną powyższych trudności jest bierność, niska motywacja w zakresie kształcenia i brak chęci do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, trudności w poruszaniu się po wszelkiego rodzaju instytucjach (w tym załatwianie spraw urzędowych, regulowanie opłat, prowadzenie budżetu domowego). Poniższy wykres przedstawia dynamikę udzielonego wsparcia usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej.

Wykres 10. Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie wychodząc naprzeciw problematyce podjęło działania mające wspierać podopiecznych, którzy opuścili pieczę jak i dorastających wychowanków rodzin zastępczych i ukierunkować ich w celu prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie, pełnienia właściwych ról społecznych. Po przeanalizowaniu problematyki dobrą praktyką wydaje się organizacja warsztatów edukujących młodych ludzi. Warsztaty polegałyby na stworzeniu pakietu wiedzy z zakresu załatwiania spraw w urzędach, bankowości elektronicznej oraz bezpośredniej, poruszania się po rynku pracy i wiele innych. Na terenie powiatu śremskiego nie funkcjonują mieszkania chronione lub treningowe.

W związku z potrzebą usamodzielniających się wychowanków pieczy dotyczącą pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie udziela alternatywnych form pomocy m.in. wsparcia w celu uzyskania mieszkania socjalnego z zasobów gminy, dofinansowania do wydatków związanych z wynajmem lokalu. Analizując potrzeby usamodzielniających podopiecznych problem braku mieszkania chronionego wydaje się być priorytetowym zadaniem w podejmowanych działaniach Powiatu wspierających wychowanków opuszczających pieczę.

2.4. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Niepełnosprawność według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) to ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu. Określenie „niepełnosprawność” jest często używane wymiennie z określeniem „inwalidztwo”, choć zakresy obu pojęć nie w pełni się pokrywają, a niepełnosprawność jest pojęciem szerszym, obejmującym także aspekt aktywności życiowej.

Za osoby niepełnosprawne wg WHO uważa się osoby, które nie mogą samodzielnie, częściowo lub całkowicie, zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia fizycznego lub psychicznego sprawności. Przyjęto podział skutków choroby na: uszkodzenia, niezdolność i ograniczenie w rolach. Uszkodzenie dotyczy nieprawidłowości budowy i wyglądu ciała oraz funkcji narządów lub układów, niezależnie od przyczyny; oznacza więc zaburzenie na poziomie narządu. Niezdolność odzwierciedla skutki uszkodzenia w wykonywaniu czynności i aktywności danej osoby. Ograniczenia w rolach są zaś

następstwami uszkodzenia i niezdolności, które mają wpływ na międzyludzkie interakcje i przystosowanie do otoczenia.

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych „niepełnosprawność” oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

W Polsce obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa, regulowane odrębnymi ustawami o prowadzone przez różne instytucje:

- do celów rentowych – orzeczenie o niezdolności do pracy, wydawane jest przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i stanowi podstawę ubiegania się o rentę;
- do celów pozarentowych – orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (znacznym, umiarkowanym lub lekkim) wydawane przez powiatowy zespół orzekania o niepełnosprawności osobie, która ukończyła 16 rok życia. Orzeczenie pozwala korzystać ze wszystkich uprawnień osób niepełnosprawnych oprócz renty. Osoba do 16 roku życia może uzyskać orzeczenie o niepełnosprawności bez określenia jego stopnia.

Niepełnosprawność powstaje z przyczyn dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku chorób, wypadków, nieprawidłowych warunków życia, etc. Pełne poznanie sytuacji osób niepełnosprawnych jest utrudnione z wielu powodów, między innymi: rozproszenia i nieścisłości informacji statystycznych, niejednolitego określenia niepełnosprawności, zaburzonej interpretacji danych o osobach orzeczonych.

Z danych statystycznych spisu ludności z 2011 roku wynika, iż na 60 417 mieszkańców powiatu śremskiego 7 309 osób odczuwa niepełnosprawność biologiczną, tzn. całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność wykonywania czynności podstawowych stosownie do stanu zdrowia, jednak niepotwierdzoną orzeczeniem. 5 803 osoby posiadały orzeczenie zaliczające je do osób niepełnosprawnych, wydane przez organ do tego uprawniony. Na podstawie informacji pozyskanych z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Śremie wnioskuje się, iż można określić liczbę wydanych w danym roku orzeczeń, jednak nie można określić liczny osób niepełnosprawnych prawnie. Przyczyną jest między innymi fakt, iż wydawane orzeczenia w danym roku dotyczą zarówno osób po raz pierwszy ubiegających się o wydanie orzeczenia, jak również ponownie składających wnioski ze względu na przedłużenie

czasowego orzeczenia albo zmiany zapisów orzeczenia. Niewątpliwie dane pozyskane z Zespołu pozwalają na scharakteryzowanie zjawiska jakim jest niepełnosprawność.

Liczba orzeczeń wydawanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Śremie						
Lp.	Wyszczególnienie	2016.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
1	Orzeczenia o niepełnosprawności (do 16 roku życia)	120	132	141	139	166
2	Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (po 16 roku życia), w tym:	1101	1090	1246	1209	1139
	orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności	398	351	390	404	335
	orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	517	545	577	546	554
	orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności	186	194	279	259	250

Tabela 2. Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Śremie.

Analizując dynamikę wydawanych orzeczeń można stwierdzić, że rocznie około 2% do 3% mieszkańców powiatu śremskiego uzyskuje dokument potwierdzający zaliczenie do osób niepełnosprawnych. Zatem co 2 osoba zamieszkująca powiat posiada niepełnosprawność. Liczba ta zdecydowanie może być większa, gdyby uwzględnić orzeczenia wydawane przez ZUS.

Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności – osoby do 16 roku życia						
Lp.	Symbol przyczyny niepełnosprawności	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
1	01-U upośledzenie umysłowe	6	6	5	4	6
2	02-P choroby psychiczne	13	21	30	28	34
3	03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	10	9	7	10	7
4	04-O choroby narządu wzroku	5	4	3	7	5
5	05-R upośledzenie narządu ruchu	5	12	5	7	10
6	06-E epilepsja	8	8	8	6	10
7	07-S choroby układów oddechowego i krążenia	21	15	21	18	12
8	08-T choroby układu pokarmowego	4	2	4	4	4

9	09-M choroby układu moczowo- płciowego	5	11	8	10	7
10	10-N choroby neurologiczne	14	15	6	12	10
11	11-I inne w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	24	21	32	21	31
12	12-C całościowe zaburzenia rozwojowe	5	8	12	12	30
	RAZEM	120	132	141	139	166

Tabela 3. Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Śremie.

Wśród wydawanych orzeczeń dla dzieci wyróżnia się liczba dotycząca chorób psychicznych, innych schorzeń oraz całościowego zaburzenia rozwojowego. Całościowe zaburzenia rozwojowe to są te, które powstały przed 16 rokiem życia, z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypami zachowań, zainteresowań i aktywności o co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia. Fakt ten zauważa się w coraz częściej przewijającym się temacie zaburzeń rozwojowych związanych ze spektrum autyzmu. Spektrum autyzmu czy też spektrum zaburzeń autystycznych to wszelkie zaburzenia polegające na odmiennych mechanizmach lub przyczynach, które powodują trudności rozwojowe. Osoby, które zmagają się ze spektrum autyzmu, mają problemy z komunikacją, interakcjami społecznymi czy ograniczoną liczbą zainteresowań. Tutejsze Centrum na prośbę rodziców dzieci i młodzieży ze spektrum autyzmu a także z niepełnosprawnością sprzężoną podjęło działania zmierzające do zdiagnozowania potrzeby utworzenia środowiskowego domu samopomocy typu D. Na terenie powiatu w gminie śrem funkcjonuje ŚDS typu A, B i C. W wyniku podjętych działań istnieje realna prognoza rozszerzenia wsparcia o powstanie placówki wsparcia dziennego dla osób o których mowa powyżej.

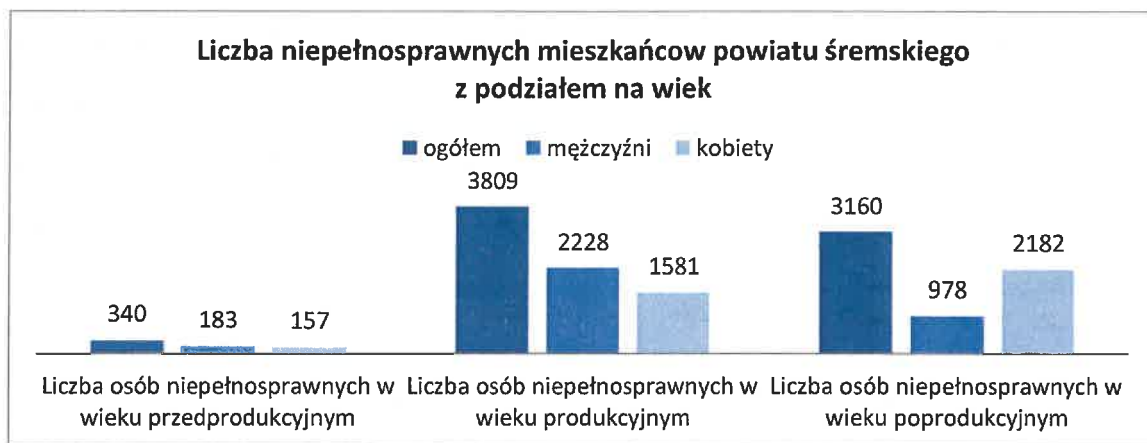
Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności – osoby po 16 roku życia						
Lp.	Symbol przyczyny niepełnosprawności	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
1	01-U upośledzenie umysłowe	18	9	15	16	9
2	02-P choroby psychiczne	114	103	131	127	119
3	03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	36	50	41	24	33
4	04-O choroby narządu wzroku	24	27	36	24	30
5	05-R upośledzenie narządu ruchu	327	335	360	367	317
6	06-E epilepsja	16	11	8	16	19
7	07-S choroby układów oddechowego i krążenia	210	221	267	256	213
8	08-T choroby układu pokarmowego	45	45	62	58	54
9	09-M choroby układu moczowo- płciowego	39	41	57	61	72
10	10-N choroby neurologiczne	138	121	116	134	117
11	11-I inne w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	134	127	153	135	155
12	12-C całościowe zaburzenia rozwojowe	0	0	0	1	1
RAZEM		1101	1090	1246	1209	1139

Tabela 4. Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Śremie.

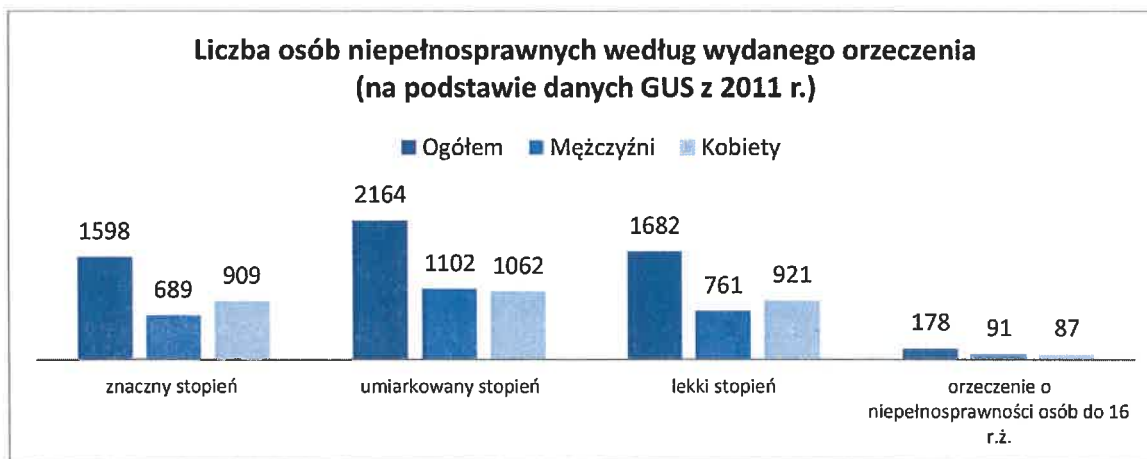
Osoby dorosłe najczęściej zostają zaliczone do niepełnosprawnych ze względu na choroby psychiczne, choroby neurologiczne, upośledzenie narządu ruchu lub inne. Widoczny trend potwierdza się w analizie prowadzonej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie a dotyczącej udzielonego wsparcia ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Posiłkując się danymi z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku możemy scharakteryzować specyfikę osób z niepełnosprawnościami. Wśród osób

z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym przeważają mężczyźni. Kobiety stanowią zdecydowaną większość wśród osób będących w wieku poprodukcyjnym. Trend ten jest widoczny wśród podopiecznych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie oraz innych jednostek i podmiotów wspierających osoby z niepełnosprawnościami. Najwięcej orzeczeń zostało wydanych o zaliczeniu do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, dalej lekkiego i znacznego. Opisaną sytuację obrazują wykresy poniżej.

Wykres 11. Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r., (Ludność, Osoby niepełnosprawne, powiat śremski).

Wykres 12. Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r., (Ludność, Osoby niepełnosprawne, powiat śremski).

Najwięcej osób składa wnioski o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności w celu uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego lub w związku z koniecznością zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. W 2020 roku w porównaniu z 2014 zaobserwowano spadek składanych wniosków w celu korzystania z systemu środowiskowego wsparcia

w samodzielnej egzystencji/korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych – w 2014 r.: 896 wniosków a w 2020 r.: 161. Poniższa tabela uwzględnia rok 2016 oraz 2020 aby okazać sytuację w przestrzeni 5-letniego czasu. Warto podkreślić, iż zmiana przepisów w 2014 roku dotycząca wydawania kart parkingowych miała znaczący wpływ na potrzebę złożenia wniosku o jej wydanie. Powyższy trend obrazuje tabela poniżej.

Liczba i cel złożonych wniosków o ustalenie niepełnosprawności				
L.p.	Cel złożenia wniosku	2014 rok	2017 rok	2020 rok
1.	Odpowiednie zatrudnienie	193	198	262
2.	Szkolenie	5	1	1
3.	Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	2	0	13
4.	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	272	273	323
5.	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji/korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych	896	612	161
6.	Zasiłek stały	2	5	14
7.	Zasiłek pielęgnacyjny	208	214	349
8.	Korzystanie z karty parkingowej	274	70	215
9.	Inne	16	7	47
RAZEM:		1868	1380	1385

Tabela 5. Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych Powiatowego Zespołu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Śremie

2.5. WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, W TYM REHABILITACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA

Na podstawie zapisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Powiat przy wsparciu środków PFRON realizuje zadania mające na celu wspieranie osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu i wypełnianiu ról społecznych, zawodowych, rodzinnych, etc.

Mimo podejmowania ww. działań, niepełnosprawność w dalszym ciągu jest czynnikiem wpływającym na osłabienie relacji społecznych, a więc izolację osób z niepełnosprawnościami. Duży wpływ na ograniczenie w kontaktach osób z niepełnosprawnościami ma pandemia COVID-19, która w skuteczny sposób uniemożliwiła tym osobom korzystanie z wsparcia np. w postaci udziału w turnusach rehabilitacyjnych, organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki. Widoczny spadek zainteresowania osób

z niepełnosprawnościami pozostałymi zadaniami realizowanymi przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie czy organizacje pozarządowe wynika przede wszystkim z obawy o własne zdrowie i życie. Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców powiatu, Powiat Śremski umożliwia składanie wniosków bez konieczności wizyty w urzędzie, za pośrednictwem dedykowanego systemu SOW (system obsługi wsparcia). System umożliwia osobie z niepełnosprawnościami lub jego opiekunowi całościowe załatwienie sprawy – począwszy od złożenia wniosku, po jego rozliczenie. Wprowadzenie możliwości składania wniosków za pośrednictwem internetu niesie za sobą konieczność edukacji w tym zakresie, w szczególności osób starszych.

Coroczny podział środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych otrzymanych zgodnie z algorytmem na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych otrzymuje pozytywną opinię Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz przyjęty zostaje uchwałą Rady Powiatu w Śremie. Podział środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w latach 2018-2020 r. przedstawiony został w tabeli poniżej.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych		
		2018 r.	2019 r.	2020 r.
REHABILITACJA ZAWODOWA				
1.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej	60 000,00	29 600,00	105 000,00
2.	Udzielenie osobom niepełnosprawnym jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	25 000,00	23 991,00	25 000,00
3.	Finansowanie z Funduszu wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu	0,00	11 018,00	0,00

REHABILITACJA SPOŁECZNA				
1.	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	98 726,00	108 365,00	106 979,57
2.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	56 300,00	60 000,00	32 100,00
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	229 329,00	248 041,00	249 949 43
4.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	96 000,00	91 000,00	132 984,00
5.	Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	497 880,00	542 880,00	717 360,00
	ŁĄCZNIE	1 063 235,00	1 114 895,00	1 369 373,00

Tabela 6. Podział środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazanych powiatowi śremskiemu w latach 2018-2020

Formą wsparcia skierowaną do osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin jest dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów **w turnusach rehabilitacyjnych**. W 2020 r. o dofinansowanie turnusu rehabilitacyjnego ubiegało się 286 osób, z tego 204 osób z niepełnosprawnościami oraz 82 opiekunów osób z niepełnosprawnościami. Dofinansowanie zostało przyznane dla 97 osób na łączną kwotę 102 596,00 zł.

Osoby z niepełnosprawnościami mogą również ubiegać się o dofinansowanie do **likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych**. W 2020 r. złożono 71 wniosków na łączną kwotę 656 811,00 zł. Wartość wypłaconego dofinansowania wynosiła 129 484,00 zł i dotyczyła 47 beneficjentów. Najczęstszą formą wsparcia w zakresie likwidacji barier było dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych.

Osoba z niepełnosprawnością może ponadto złożyć wniosek o **dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze**. W 2020 r. do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie wpłynęło 279 wniosków od osób indywidualnych na łączną kwotę 419 012,00 zł. Po rozpatrzeniu Centrum wypłaciło kwotę 249 798,00 zł na rzecz 239 osób.

Na terenie powiatu śremskiego funkcjonuje od 2016 r. Warsztat Terapii Zajęciowej w Śremie, który w 90 % finansowany jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych a w 10% ze środków własnych Powiatu. Warsztat przeznaczony jest dla 35 osób z niepełnosprawnościami, a jego celem jest aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, oraz pozyskanie lub przywracanie umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. W chwili obecnej Warsztat składa się z 7 pracowni, jednakże ze względu na rosnące zainteresowanie mieszkańców powiatu śremskiego uczestnictwem w tej formie rehabilitacji rekomenduje się potrzebę rozwoju działalności placówki m.in. poprzez powstanie kolejnych pracowni oraz organizację praktyk zawodowych.

Powiat Śremski w celu zapewnienia kompleksowego wsparcia osób z niepełnosprawnościami podejmuje działania zmierzające do pozyskania dodatkowych środków finansowych, w związku z czym włącza się w realizację takich projektów i programów jak:

1. Pilotażowy Program „Aktywny samorząd” – realizowany przez Powiat Śremski od 2012 r., którego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji.
2. „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”, którego celem jest zapewnienie pomocy osobom niepełnosprawnym poszkodowanym na skutek działania żywiołu lub wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także objęcie wsparciem samorządów powiatowych i gminnych, które w wyniku sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi uruchomiły dodatkowe wsparcie dla osób niepełnosprawnych lub ich otoczenia.

3. „Program wyrównywania różnic między regionami III”, którego celem jest wyrównanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie.

Program „Aktywny samorząd” kompleksowo wpływa na zaspokojenie potrzeb mieszkańców powiatu śremskiego w zakresie m. in. uzyskania prawa jazdy, dostosowania auta, uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym, uzyskanie sprzętu elektronicznego, wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym oraz protezy na bardzo wysokim poziomie. Poniższa tabela obrazuje stopień realizacji programu w ostatnich latach.

Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w latach 2016-2020			
Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba udzielonych dofinansowań	Kwota wypłaconych środków w zł
2016	86	82	253 235,00
2017	86	81	266 020,00
2018	74	70	179 898,00
2019	99	95	331 259,99
2020	80	74	381 626,33

Tabela 7. Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śreміe

2.6. DOME POMOCY SPOŁECZNEJ

Na terenie powiatu śremskiego funkcjonują dwa Domy Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych:

- 1) Dom Pomocy Społecznej w Śreміe – placówka całodobowa przeznaczona dla 86 osób dorosłych obojga płci;
- 2) Dom Pomocy Społecznej w Psarskim – placówka całodobowa przeznaczona dla 120 osób dorosłych obojga płci.

Placówki świadczą usługi bytowe, opiekuńcze oraz wspomagające na poziomie obowiązującego standardu określonego w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.

Na terenie powiatu śremskiego, pomimo licznych rekomendacji, nie funkcjonują rodzinne domy pomocy świadczące usługi bytowe i opiekuńcze. Możliwość udzielenia pomocy w formie instytucjonalnej osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych jest niewątpliwie zaletą powiatu śremskiego, będącą często alternatywą dla osób wymagających całodobowej opieki. Poniżej tabela przedstawiająca statystykę umieszczeń, z podziałem na płeć oraz placówkę:

Rok	Dom Pomocy Społecznej w Śremie ul. Farna 16 63-100 Śrem			Dom Pomocy Społecznej w Psarskim Psarskie, ul. Owocowa 8 63-100 Śrem			łączna liczba osób, którym udzielono pomocy poprzez umieszczenie w DPS
	Liczba umieszczeń		łączna liczba nowych mieszkańców	Liczba umieszczeń		łączna liczba nowych mieszkańców	
	kobiety	mężczyźni		kobiety	mężczyźni		
2016	14	11	25	23	12	35	60
2017	10	18	28	12	18	30	58
2018	12	15	27	16	15	31	58
2019	14	25	39	12	11	23	62
2020	9	17	26	17	23	40	66

Tabela 8. Statystyka umieszczeń w domach pomocy społecznej. Opracowanie własne.

2.7. ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

Na terenie powiatu śremskiego funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Śremie. Wyżej wymieniona Placówka jest gminną jednostką organizacyjną prowadzoną dla 50 osób z niepełnosprawnościami. Środowiskowy Dom Samopomocy w Śremie przyjmuje osoby z niepełnosprawnościami z terenu powiatu śremskiego na podstawie zawartych z poszczególnymi Gminami porozumień.

Coraz częściej środowiska osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz autyzmem wskazują na konieczność utworzenie na terenie powiatu śremskiego środowiskowego domu samopomocy typu D. Placówka typu D to placówka pobytu dziennego, która świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Środowiskowy Dom Samopomocy działający w Śremie jest placówką typu A, B oraz C i nie posiada warunków

lokalowych i kadrowych aby zapewnić osobom ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi właściwej opieki i rehabilitacji.

Ważnym zatem byłoby podjęcie rozmów z rodzicami osób z niepełnosprawnościami, Środowiskowym Domem Samopomocy w Śremie oraz organizacjami pozarządowymi, w kontekście wspólnego wypracowania planu działania w celu utworzenia ww. placówki. Największą przeszkodą jest brak w zasobach powiatu lokalu spełniającego wymagania zgodne z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. z 2020 r., poz. 249).

2.8. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE POWIATU ŚREMSKIEGO

Organizacje pozarządowe nazywane często „trzecim sektorem” to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku.

Obecnie na terenie powiatu śremskiego działają 132 stowarzyszenia i fundacje, 8 stowarzyszeń zwykłych, 25 ochotniczych straży pożarnych, a także 23 kluby sportowe i 24 kluby uczniowskie. Starosta Śremski prowadzi ewidencję stowarzyszeń i sprawuje nadzór nad ich działalnością jako organ nadzorujący. Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek realizacji zadań ze sfery publicznej, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Podstawą dla współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi jest opracowany corocznie dokument pn. „Roczny program współpracy Powiatu Śremskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”. Funkcją programu jest określenie m.in. zakresu, zasad czy form działań podejmowanych pomiędzy Powiatem a funkcjonującymi na jego terenie podmiotami, aby wzajemnie się uzupełniać a także efektywnie i skutecznie realizować cel nadrzędny, jakim jest kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego, zaspokajanie potrzeb oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców.

Miarą dojrzałości społeczeństwa demokratycznego jest aktywność obywateli, grup i organizacji obywatelskich. Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, iż działalność organizacji pozarządowych znacząco wpłynęła na jakość życia w powiecie śremskim. Poprzez

realizowanie inicjatyw, jak również wspieranie przedsięwzięć samorządu lokalnego, podmioty w istotny sposób wzbogaciły możliwość działania na rzecz mieszkańców.

Współpraca pomiędzy Powiatem Śremskim a organizacjami pozarządowymi w sferze zadań publicznych odbywa się w szczególności w formach: zlecenia podmiotom realizacji zadań publicznych, realizacji wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej, wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności, udostępniania pomieszczeń oraz sprzętu, sprawowania patronatu przez Powiat nad podejmowanymi przez organizacje przedsięwzięciami.

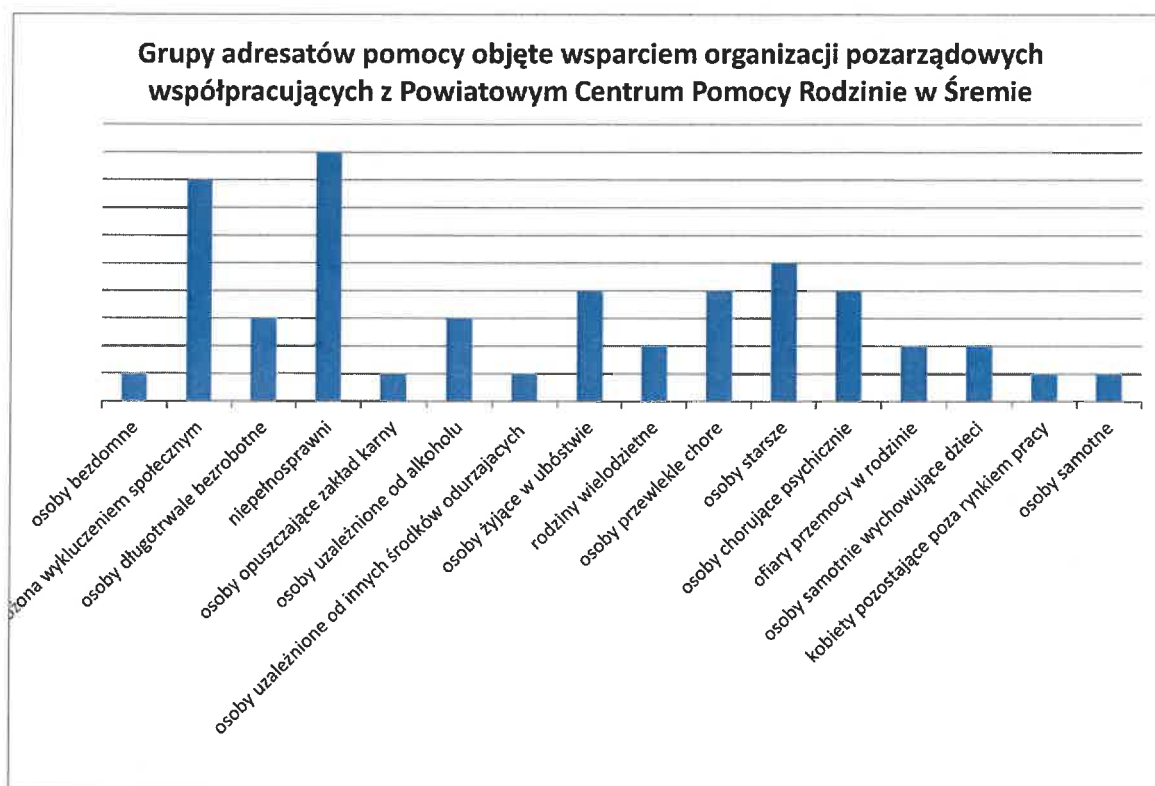
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie w ramach wykonywanych zadań w zakresie pomocy społecznej systematycznie współdziała z 14 organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie wspierania społeczności lokalnej, w tym dzieci i młodzieży, rodzin w kryzysie, osób z niepełnosprawnościami, dotkniętych przemocą, osób starszych, etc. Poniższy diagram prezentuje wzajemną zależność występującą pomiędzy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie a organizacjami pozarządowymi współpracującymi z jednostką.

Rysunek 4. Współdziałanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie z organizacjami pozarządowymi. Opracowanie własne.

Świadczone doradztwo merytoryczne, współdział i włączenie w organizowane przedsięwzięcia, dofinansowanie ze środków PFRON, bieżący obieg informacji o podejmowanych inicjatywach, pomoc w organizacji oraz użyczenie pomieszczeń, sprzętu niewątpliwie wpływa na jakość podejmowanych działań sprzyjających rozwojowi społeczności lokalnej.

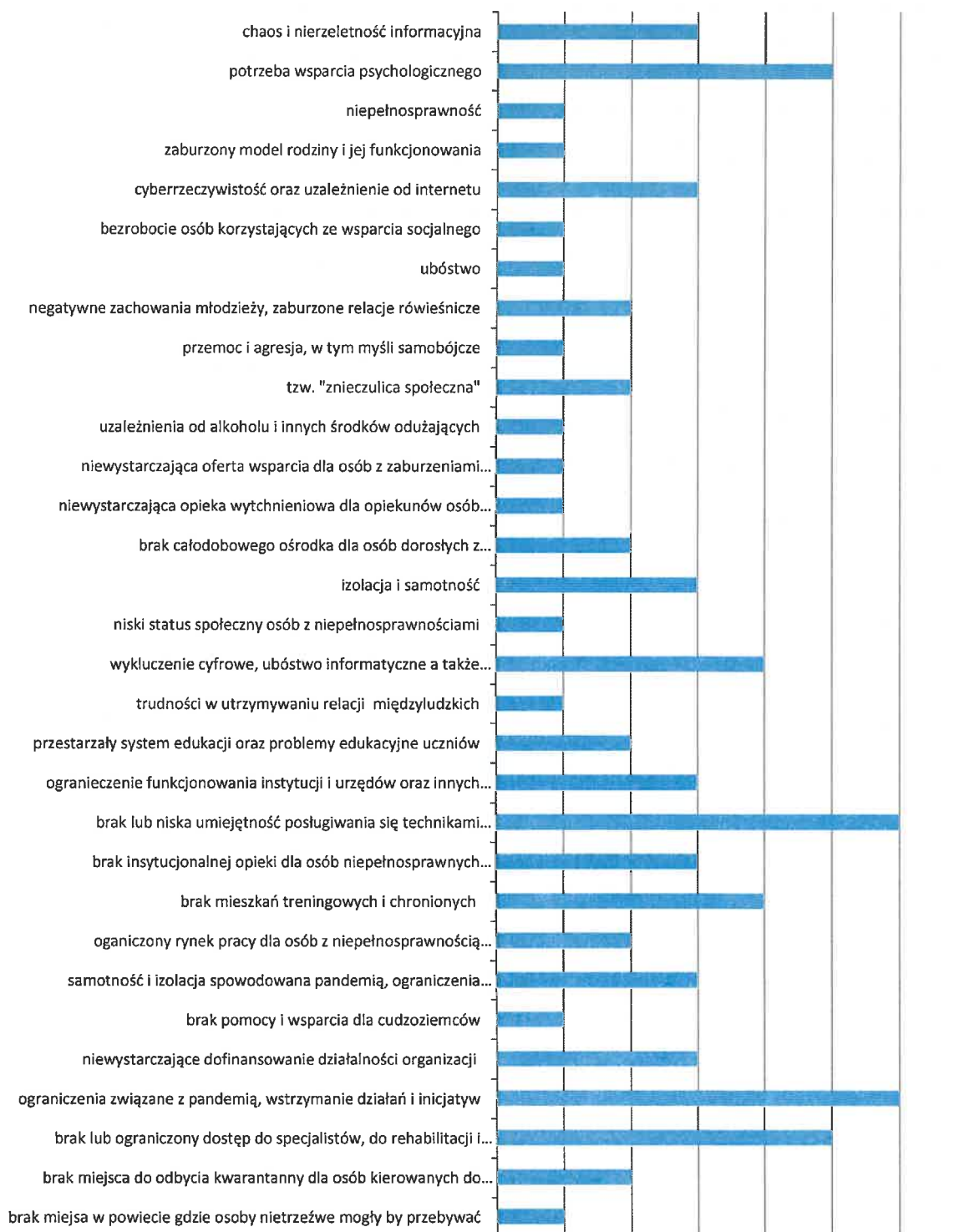
Organizacje pozarządowe wspierają społeczność lokalną według zapisów statutowych. Grupy adresatów pomocy, które wspierają organizacje prezentuje poniższa grafika.

Wykres 13. Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych uzyskanych od organizacji pozarządowych.

Wśród najistotniejszych problemów społecznych, które nie zostały do tej pory wystarczająco zdiagnozowane a powinny zostać zawarte jako punkty odniesienia w Strategii przedstawiciele organizacji pozarządowych wymieniali najczęściej:

■ Skala najistotniejszych problemów społecznych, które nie zostały do tej pory wystarczająco zdiagnozowane w opinii przedstawicieli organizacji pozarządowych

Wykres 14. Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych uzyskanych od organizacji pozarządowych.

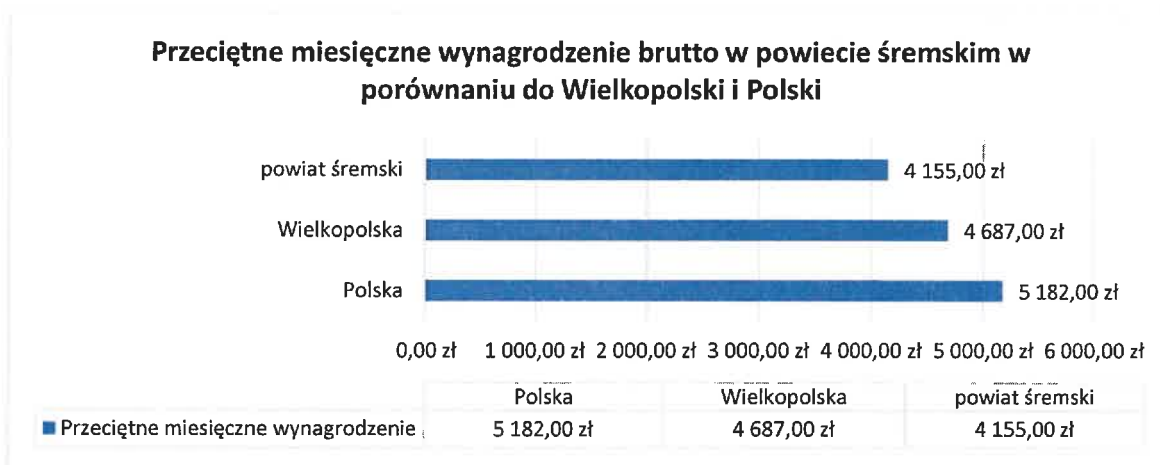
Organizacje pozarządowe prowadzą szereg działań wspierających mieszkańców powiatu w zaspokajaniu potrzeb, jak również wyrównywania szans. Zauważyć należy, że pomimo szerokiej oferty świadczonej pomocy oraz podejmowanych działań wciąż wiele istotnych problemów pozostaje bez faktycznego rozwiązania. Powyższy wykres prezentuje skalę zjawisk wymagających podjęcia kompleksowych działań w kierunku zniwelowania lub ograniczenia zjawisk. Między innymi pojawiająca się w dyskusji społecznej potrzeba utworzenia miejsc wsparcia dziennego jak i całodobowego dla osób z niepełnosprawnościami stała się w ostatnim czasie priorytetowym problemem do rozwiązania. Również pandemia COVID-19 wpływa negatywnie na funkcjonowanie mieszkańców, a długotrwałe izolacja i ograniczenia przyczyniły się do pogorszenia stanu psychicznego, agresji, przemocy, zaburzonych relacji rodzinnych i z otoczeniem. Tym samym zauważalna staje się potrzeba integracji, podejmowania inicjatyw obywatelskich jak i dostępu do terapii, psychologa i innych specjalistów. Marazm i brak zaangażowania się dorosłych członków rodzin korzystających z systemu wsparcia socjalnego w życie rodzinne, potrzeby dziecka, chęć podjęcia aktywności zawodowej i społecznej, depresja, uzależnienia, a tym samym pojawiające się zagrożenie wykluczeniem społecznym, powoduje potrzebę szukania rozwiązania w postaci wsparcia bezpośrednio w środowisku.

Wśród potencjału organizacje pozarządowe wymieniają między innymi:

- chęć zwiększenia współpracy z samorządem,
- rosnącą świadomość społeczeństwa do potrzeby korzystania ze wsparcia specjalistów tj. psycholog,
- dostęp do dobrych praktyk z innych regionów,
- potrzeba dostępu do edukacji obywatelskiej i profilaktyki,
- rosnąca aktywność społeczna osób starszych i ich chęć do angażowania się w realizację inicjatyw,
- rozbudowana sieć klubów wolontariatu,
- potrzeba utworzenia centrum dla organizacji pozarządowych,
- włączenie młodzieży w podejmowane działania,
- zlecenie realizacji zadań organizacjom pozarządowym.

2.9. RYNEK PRACY

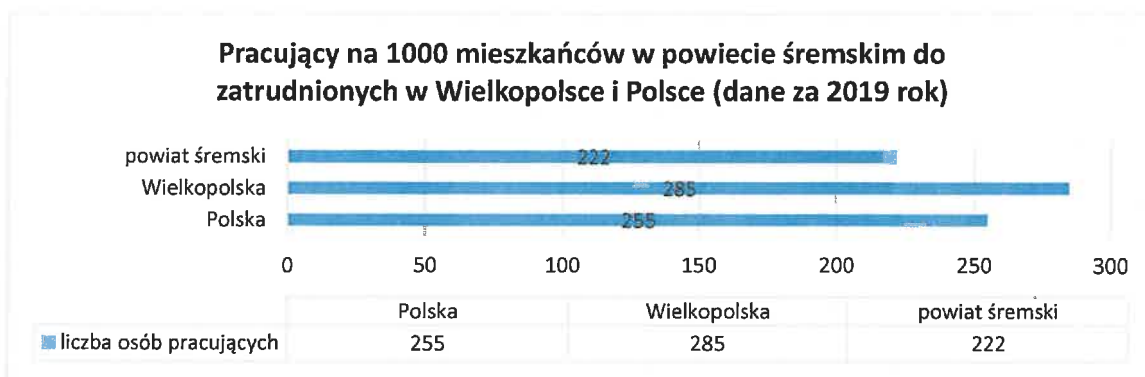
W 2019 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie śremskim wynosiło 4 154,88 PLN, co odpowiada 80.20% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu śremskiego 14 739 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 10 560 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -4 179.

Wykres 15. Opracowanie własne. Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego. Polska w liczbach. Stan na 31 grudnia 2020 r.

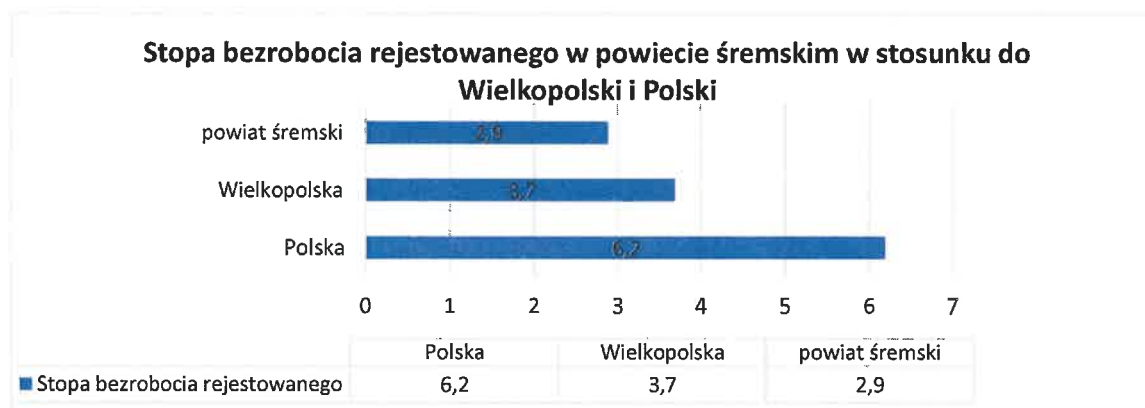
22,4% aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu śremskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 36,2% w przemyśle i budownictwie, a 16,3% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 3,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W powiecie śremskim na 1000 mieszkańców pracuje 222 osób. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. 50,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 49,1% mężczyźni.

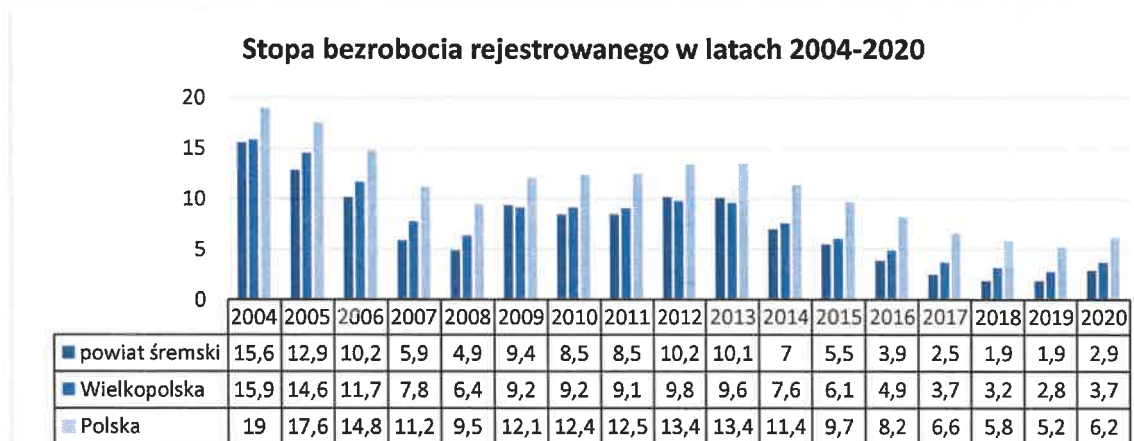

Wykres 16. Opracowanie własne. Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego. Polska w liczbach. Stan na 31 grudnia 2020 r.

Bezrobocie rejestrowane w powiecie śremskim wynosiło w 2020 roku 2,9% (4,0% wśród kobiet i 2,0% wśród mężczyzn). Jest to znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

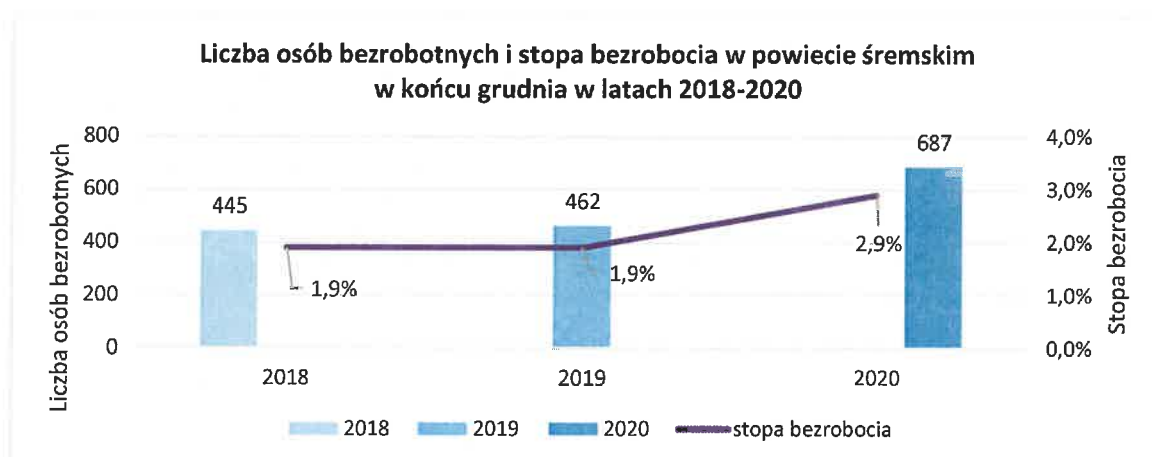

Wykres 17. Opracowanie własne. Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego. Polska w liczbach. Stan na 31 grudnia 2020 r.

Wykres 18. Opracowanie własne. Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego. Polska w liczbach. Stan na 31 grudnia 2020 r.

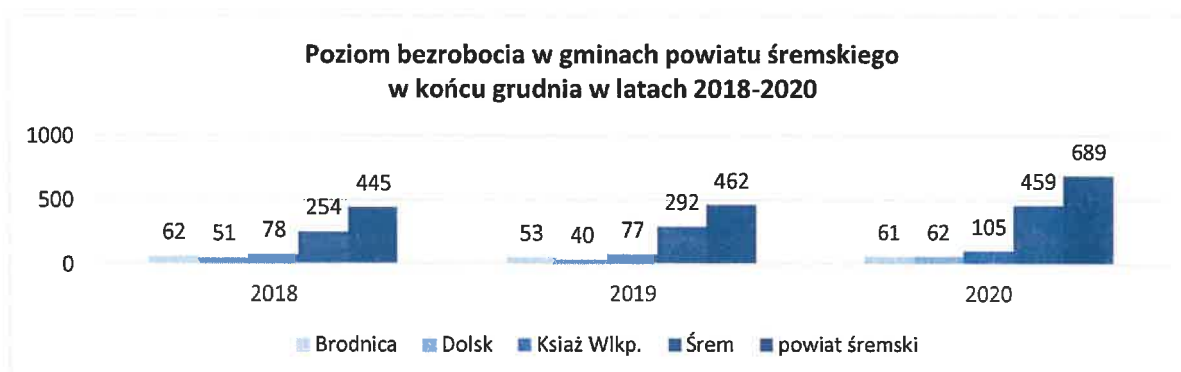
W okresie od stycznia do lipca 2020 roku stopa bezrobocia w powiecie śremskim systematycznie wzrastała – z poziomu 2,2% w styczniu, do poziomu 3,0% w lipcu. Spadek stopy bezrobocia odnotowano z kolei w IV kwartale 2020 roku.

Wykres 19. Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych Powiatowego Urzędu Pracy w Śreмі.

W końcu grudnia 2020 roku liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Śreмі kształtowała się na poziomie 687 osób, tj. o 225 osób więcej niż w roku poprzednim i jednocześnie więcej o 159 osób w porównaniu ze styczniem omawianego roku. W powiecie 64% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły kobiety, 44,4% wszystkich osób bezrobotnych stanowiły osoby zamieszkałe na wsi, osób uprawnionych do zasiłku było natomiast 30,6%.

Spośród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2020 roku 459 osób (tj. 66,8%) zamieszkiwało gminę Śreмі, kolejno 105 osób (tj. 15,3%) gminę Książ Wielkopolski, 62 osoby (tj. 9%) gminę Dolsk oraz 61 osób (tj. 8,9%) gminę Brodnica.

Wykres 20. Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych Powiatowego Urzędu Pracy w Śreмі.

W 2020 roku liczba bezrobotnych rejestrujących się (napływ) w Powiatowym Urzędzie Pracy w Śremie wyniosła łącznie 1 424 osoby. W stosunku do analogicznego okresu roku 2019 liczba ta wzrosła o 114 osób (tj. o 8,7%). Spośród zarejestrowanych bezrobotnych 65,9% (tj. 939 osób) to osoby, które zarejestrowały się w Urzędzie po raz kolejny, zatem powróciły do ewidencji bezrobotnych, 34,1% (tj. 485 osób) to bezrobotni wpisani do ewidencji po raz pierwszy, natomiast 90,7% (tj. 1 292 osoby) stanowili bezrobotni poprzednio pracujący. Dynamiczna sytuacja związana ze wzrostem bezrobocia i osób rejestrujących się w 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy może być związana z wystąpieniem stanu epidemii COVID-19, która niewątpliwie miała wpływ na funkcjonowanie rynku pracy.

W okresie od stycznia do grudnia 2020 roku z rejestru Powiatowego Urzędu Pracy w Śremie wyłączono 1 199 osób. W stosunku do analogicznego okresu roku 2018 oraz 2019 liczba ta zmniejszyła się odpowiednio o 420 osób oraz o 94 osoby (tj. kolejno o 25,9% oraz 7,3%). Spośród wyłączonych 1 199 bezrobotnych, 59,3% (tj. 711 osób) stanowiły osoby, które z własnej inicjatywy, jak również w wyniku działań Urzędu podjęły pracę. Dużą grupę stanowiły także osoby bezrobotne wyłączone z ewidencji z powodu odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, dobrowolnej rezygnacji ze statusu osoby bezrobotnej oraz niepotwierdzenia gotowości do pracy, które łącznie stanowiły 24,5% (tj. 294 osoby).

Analizując strukturę wieku zarejestrowanych osób bezrobotnych wg stanu w końcu grudnia 2020 roku należy zauważyć znaczny udział osób młodych w ogólnej populacji bezrobotnych. Największą grupę – 24,9%, podobnie jak w 2019 roku – 30,1% oraz 2018 roku – 28,8% stanowiły osoby młode od 25 do 34 roku życia. Analizując pozostałe grupy wiekowe osób bezrobotnych należy zauważyć, iż najmniejszą grupę bezrobotnych w końcu ubiegłego roku stanowiły osoby w wieku 60 lat i powyżej (24 osoby, tj. 3,5%).

Bezrobotni według wieku						
wiek	31 grudnia 2018		31 grudnia 2019		31 grudnia 2020	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
18-24	68	52	69	47	104	66
25-34	128	107	139	106	171	130
35-44	101	71	98	67	156	103
45-54	60	34	69	35	141	93
55-59	61	36	58	28	91	48
60 lat i więcej	27	x	29	x	24	x

RAZEM	445	300	462	283	687	440
--------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Tabela 9. Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-01 Powiatowego Urzędu Pracy w Śremie.

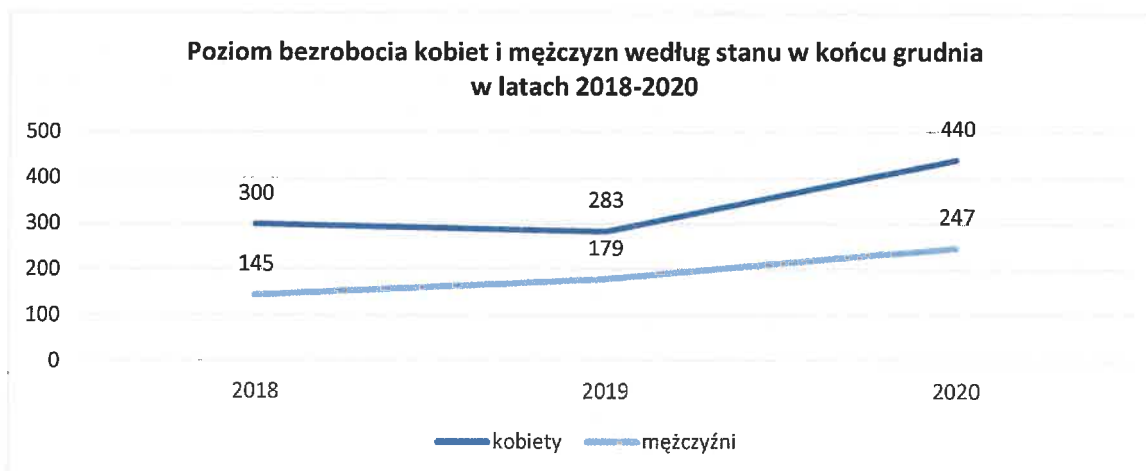
W końcu 2020 roku największą grupę wśród osób bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (29,5% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych) oraz osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe (25 % ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych). Najmniej liczną grupę reprezentowały osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (10,2% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych) i wyższym (14,6% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych). Cechą charakterystyczną struktury bezrobotnych wg poziomu wykształcenia w latach 2018 - 2020 jest fakt, iż osoby z wykształceniem niższym niż średnie stanowią najliczniejszą grupę zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia						
wykształcenie	31 grudnia 2018		31 grudnia 2019		31 grudnia 2020	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
wyższe	72	54	69	49	100	65
policealne i średnie zawodowe	88	69	86	54	142	89
średnie ogólnokształcące	55	44	37	29	70	49
zasadnicze zawodowe	112	63	137	76	203	124
gimnazjalne i poniżej	118	70	133	75	172	113
RAZEM	445	300	462	283	687	440

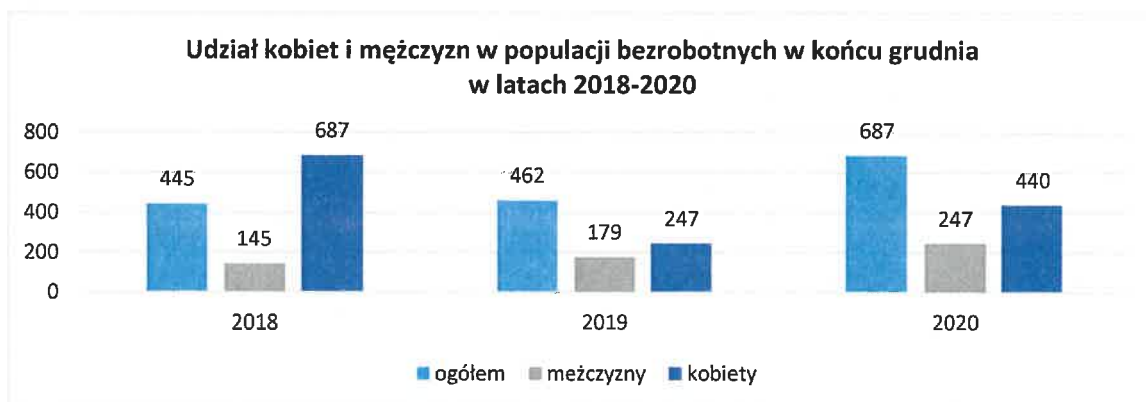
Tabela 10. Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-01 Powiatowego Urzędu Pracy w Śremie.

W końcu grudnia 2020 roku w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych udział kobiet wyniósł 64% (440 kobiet) i był wyższy w porównaniu ze stanem w końcu 2019 roku o 2,7%. Wśród ogółu bezrobotnych kobiet, 416 (tj. 94,5%) poprzednio pracowało, 64 kobiety (tj. 14,5%) objęły zwolnienia z przyczyn nie dotyczących pracownika, natomiast 24 kobiety (tj. 5,5%) dotychczas nie pracowało w ogóle. Należy wskazać, iż kobietom trudniej uzyskać i utrzymać pracę w szczególności ze względu na fakt pełnienia określonej roli w społeczeństwie. Kobiety często pracują w innych zawodach i branżach niż mężczyźni, mają inne wynagrodzenie i czas pracy. Różnicowanie to jest uwarunkowane także innymi cechami, takimi jak wykształcenie, zaangażowanie w życie rodzinne czy nawet oczekiwania życiowe.

Poziom bezrobocie kobiet i mężczyzn w latach 2018 - 2020 na terenie powiatu śremskiego przedstawiają poniższe wykresy.

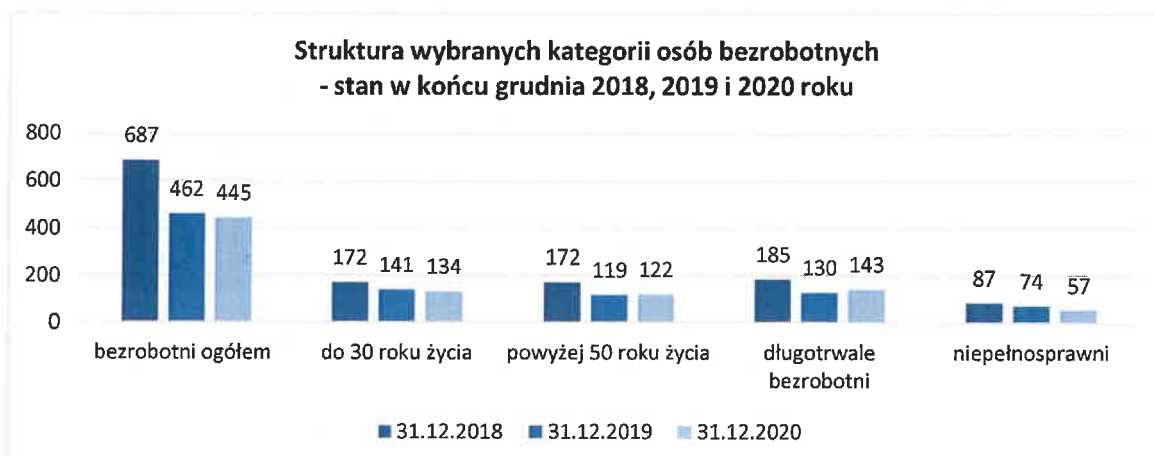

Wykres 21. Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-01 Powiatowego Urzędu Pracy w Śreміe.

Wykres 22. Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-01 Powiatowego Urzędu Pracy w Śreміe.

W ogóle zarejestrowanych osób bezrobotnych wg stanu w dniu 31 grudnia 2020 roku liczną grupę stanowiły osoby określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jako osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W końcu grudnia 2020 roku w Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 535 osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które stanowiły 77,9% ogółu osób bezrobotnych. Porównując liczbę bezrobotnych na koniec 2020 roku do końca roku 2018 i 2019, liczba ta wzrosła, jednak procentowy udział tych osób w stosunku do ogółu bezrobotnych w porównaniu ze stanem z końca 2018 oraz 2019 roku uległ zmniejszeniu odpowiednio o 7,9% oraz o 6,9%.

Wykres 23. Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-01 Powiatowego Urzędu Pracy w Śremie.

Liczba osób długotrwale bezrobotnych, tj. osób pozostających w rejestrze Urzędu łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat (z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych), kształtowała się w końcu grudnia 2020 roku na poziomie 185 osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 26,9%. Osoby te charakteryzowały się niskim potencjałem zatrudnieniowym to jest m.in. bierną aktywnością w poszukiwaniu zatrudnienia, a także kompetencjami niedostosowanymi do potrzeb rynku pracy. Wymagają zatem długookresowego wsparcia celem doprowadzenia ich do wejścia lub powrotu na rynek pracy. W porównaniu z analogicznym okresem 2018 oraz 2019 roku liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych zwiększyła się odpowiednio o 42 osoby oraz o 55 osób (tj. kolejno o 29,4% oraz o 42,3%).

W końcu 2020 roku bezrobotni powyżej 50 roku życia, w liczbie 172 osób, stanowili 25% bezrobotnych ogółem. W porównaniu ze stanem z końca 2018 roku oraz 2019 roku, liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia zwiększyła się odpowiednio o 50 osób (tj. o 41%) i o 53 osoby (tj. o 44,5%). Odnotowano jednak spadek udziału tej grupy osób w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych z 27,4% w 2018 roku do 25% w 2020 roku. Należy jednakże pamiętać, iż w przypadku utraty pracy w tym wieku, powrót do aktywności zawodowej jest dużo trudniejszy aniżeli w odniesieniu do ludzi młodszych.

Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych pozostających w ewidencji Urzędu w końcu grudnia 2020 roku kształtowała się na poziomie 87 osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowił 12,7%. W porównaniu z analogicznym okresem 2018 oraz 2019 roku udział tej grupy w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł odpowiednio 12,8%

oraz 16%. Osoby niepełnosprawne nie mają takich samych szans na zatrudnienie, jak osoby sprawne. Może to wynikać zarówno z mniejszej wydajności, jak i niemożliwości pracy na wszystkich stanowiskach pracy. Pracodawca zatrudniający osobę niepełnosprawną bierze pod uwagę konieczność poniesienia dodatkowych kosztów na adaptację miejsca pracy lub kosztów mniejszej produkcji.

Wykres 24. Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-07 Powiatowego Urzędu Pracy w Śremie.

Analizując strukturę bezrobotnych niepełnosprawnych w końcu grudnia 2020 roku należy zauważyć, iż najliczniejsze grupy wśród zarejestrowanych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym (łącznie 73,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych). Duży odsetek w analizowanym okresie wśród zarejestrowanych osób niepełnosprawnych stanowiły osoby pozostające bez pracy od 1 do 6 miesięcy. Odpowiednio odsetek tych bezrobotnych niepełnosprawnych w ogóle zarejestrowanych niepełnosprawnych stanowił: w 2018 roku – 52,6%, w 2019 roku – 59,5%, w 2020 roku – 39,1%. Wśród osób niepełnosprawnych figurujących w ewidencji Urzędu w końcu 2020 roku najwięcej posiadało orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności, w dalszej kolejności orzeczenie o stopniu umiarkowanym i znacznym. Według stanu w końcu grudnia 2020 roku było to odpowiednio 61% (tj. 53 osoby), 31% (tj. 27 osób) oraz 8% (7 osób).

Rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Śremie finansowano ze środków Funduszu Pracy (FP), Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz w ramach realizowanych

projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Łączny budżet środków PFRON na 2020 rok wyniósł 130.000,00 zł. W ramach tych środków zaktywizowano łącznie 4 osoby niepełnosprawne organizując następujące formy:

- refundacja pracodawcy kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej – 2 umowy dotyczące zatrudnienia 3 osób,
- udzielenie środków finansowych na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej – 1 osoba.

Ponadto główne działania Urzędu polegały na umożliwieniu osobom niepełnosprawnym dostępu do korzystania z usług i instrumentów rynku pracy w ramach uczestnictwa w realizowanych programach aktywizacyjnych. W związku z powyższym w 2020 roku:

- 76 osób niepełnosprawnych podjęło zatrudnienie w wyniku zastosowania usługi pośrednictwa pracy,
- udzielono 28 osobom niepełnosprawnym indywidualnych porad zawodowych, grupowym poradnictwem zawodowym objęto natomiast 2 osoby niepełnosprawne,
- objęto 1 osobę niepełnosprawną usługą grupowego szkolenia zawodowego pn. „Sprzedawca z obsługą urządzeń i komputera oraz egzaminem ECDL”,
- udzielono 1 osobie niepełnosprawnej dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- stażami objęto 4 osoby niepełnosprawne.

2.10. POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA I POZIOM PRZESTĘPCZOŚCI

Poczucie bezpieczeństwa to podstawowe prawo każdego człowieka. Obowiązkiem państwa jest jego zapewnienie między innymi poprzez inicjowanie i organizowanie działań, mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz przeciwdziałanie wszelkim zjawiskom kryminogennym. W tym celu istotnym jest stworzenie spójnego harmonogramu działań podmiotów poruszających się w sferze przeciwdziałania zagrożeniom. Działania te wymagają szerokiego współdziałania administracji rządowej, samorządowej, powiatowych służb, inspekcji, straży, organizacji społecznych w myśl zasady, że wszyscy jesteśmy współodpowiedzialni za własne bezpieczeństwo. Dlatego ważnym elementem jest budowanie wśród społeczności lokalnej współodpowiedzialności za to bezpieczeństwo. Wiodącą rolę w zakresie wspierania mieszkańców powiatu śremskiego w zapewnieniu poczucia

bezpieczeństwa pełnią Komenda Powiatowa Policji wraz Komisariatem w Książu Wlkp., Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Komenda Powiatowej Straży Pożarnej, Jednostka Wojskowa, a także działająca na terenie gminy Śrem jednostka Straży Miejskiej oraz ochotnicze straże pożarne. Wzajemny system postępowania oraz powiązań działań tych jednostek wraz z instytucjami działającymi w sferze pomocy społecznej niewątpliwie w sposób interdyscyplinarny wspiera mieszkańców w poczuciu bezpieczeństwa i ochrony porządku publicznego.

Z danych statystycznych I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej działającym przy Sądzie Rejonowym w Śremie i obejmującym zgodnie z właściwością obszar gmin: Śrem, Dolsk, Książ Wlkp., Brodnicę a także gminę powiatu poznańskiego – Mosinę, wynika, iż w przestrzeni lat 2016-2020 ewidencja wykonywanych zadań w sprawach karnych dotyczy:

- dozorów w sprawach warunkowego zwolnienia, zawieszenia lub umorzenia, co średnio kształtuje się w granicach 160-300 spraw rocznie,
- kontroli wykonywania obowiązków przez skazanego w okresie próby bez dozoru, co stanowi 50-150 spraw rocznie,
- nadzoru nad środkiem karnym w liczbie 20-90 spraw rocznie,
- kary ograniczenia wolności w liczbie 160-250 spraw rocznie,
- udzielania pomocy postpenitencjarnej w licznie 60 spraw rocznie.

Ewidencja zadań wykonywanych w I ZKSS w Śremie w sprawach rodzinnych dotyczy:

- nadzorów nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej w liczbie ok. 180 spraw rocznie,
- nadzorów nad nieletnimi w liczbie ok. 90 spraw rocznie,
- nadzorów dotyczących przymusowego leczenia odwykowego w liczbie ok. 25 spraw rocznie,
- uczestnictwa w kontaktach rodzica z dzieckiem w liczbie ok. 3 spraw rocznie (liczba bezpośrednich spotkań może sięgać 70 w ciągu roku).

W 2020 roku w powiecie śremskim stwierdzono 815 przestępstw. Oznacza to, że na każdym 1000 mieszkańców odnotowano 13,26 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wykres 25. Opracowanie własne. Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego. Polska w liczbach. Stan na 31 grudnia 2020 r.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w powiecie śremskim wynosi 88,80% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

Wykres 26. Opracowanie własne. Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego. Polska w liczbach. Stan na 31 grudnia 2020 r.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu śremskiego najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 9,14 (wykrywalność 91%) oraz przeciwko mieniu - 4,41 (wykrywalność 73%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 2,65 (77%), drogowe - 0,98 (100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,28 (94%). Najczęściej dostrzegane problemy społeczne, które zdaniem ankietowanych jednostek stojących na straży bezpieczeństwa oraz ochrony porządku publicznego na terenie powiatu śremskiego wymieniono poniżej. Wśród potencjałów które okazały się skuteczne oraz

pomocne dostrzeżono przede wszystkim, iż komunikowanie się za pomocą alternatywnych możliwości nie zmienia jakości uzyskanej informacji a zdecydowanie wpływa na skrócenie czasu załatwienia sprawy.

Problemy społeczne występujące od dawna:

- przemoc seksualna i molestowanie seksualne zarówno osób dorosłych jak i dzieci,
- problem bezdomności,
- brak właściwej diagnozy uzależnień od środków psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży.

Nowe problemy społeczne:

- cyberprzemoc,
- otyłość dzieci i młodzieży,
- problemy związane z relacjami rówieśniczymi z uwagi na pandemię COVID-19.

Problemy społeczne wymagające najpilniejszego rozwiązania:

- przemoc domowa, w tym seksualna,
- otyłość wśród dzieci i młodzieży,
- problem niskiego wieku inicjacji seksualnej,
- odrzucenie rówieśnicze, rozluźnienie więzi koleżeńskich.

Problemy, które ujawniły się w okresie epidemii COVID-19, które wcześniej nie były zauważane:

- brak przystosowania szkół i rodzin do nauki w trybie zdalnym,
- zaburzenia związane z socjalizacją w uwagi na brak kontaktu z otoczeniem,
- wzmożone sygnały o przemoc domowej,
- brak odpowiednich działań ze strony różnych podmiotów, zobowiązanych do reagowania w sytuacjach trudnych (chaos związany z obawą o bezpieczeństwo),
- brak wglądu w sytuacje rodzinną podopiecznych ze względu na ograniczenia związane z pandemią.

Potencjał:

- wprowadzenie zajęć on-line umożliwiających indywidualny kontakt nauczyciela z uczniem,
- możliwość kontaktów międzyinstytucjonalnych za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość (m.in. kontakt telefoniczny, wideorozmowy, szkolenia on-line).

2.11. PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc w rodzinie jest jednym z poważniejszych problemów społecznych. W wymiarze ilościowym każdego roku niemal 90 tys. osób doświadcza w Polsce przemocy. Zdecydowana większość aktów przemocy jest ukrywana. Przemoc w rodzinie jest nie tylko ukrywana przez fizyczną barierę ścian domów, ale również przez opór samych członków rodziny co do ujawniania problemu.

W przypadku interwencji dotyczących przemocy w rodzinie stosowana jest procedura „Niebieskiej Karty”, która może być realizowana przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Działania interwencyjne mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta zjawiskiem przemocy.

W poniższej tabeli przedstawiono dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Śremie dotyczące przemocy w powiecie śremskim.

Lp.	Monitoring skali zjawiska przemocy w powiecie śremskim	2016		2017		2018		2019		2020	
		K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
1.	Liczba wypełnionych formularzy "Niebieska Karta-A", w tym:	8	40	8	57	-	56	4	48	3	65
	– liczba formularzy wszczynających procedurę	8	30	7	42	0	41	4	37	3	52
	– liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy	0	10	1	15	0	15	0	11	0	13
2.	Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą	39	12	49	15	56	24	58	16	62	27
3.	Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	9	40	11	55	0	56	4	49	3	65
	– w tym nieletni	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
4.	Liczba osób zatrzymanych, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	0	1	3	4	0	3	0	5	0	6
5.	Liczba podejrzewanych sprawców przemocy znajdujących się pod wpływem alkoholu	1	28	3	42	0	36	1	34	2	37

6.	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta - A”, z uwzględnieniem rodzaju przemocy	92	125	106	99	119
	– przemoc fizyczna	43	55	46	47	53
	– przemoc psychiczna	46	62	53	46	61
	– przemoc seksualna	2	0	2	0	0
	– przemoc ekonomiczna	0	3	0	1	1
	– inna	1	5	5	5	4

Tabela 10. Dane z Komendy Powiatowej Policji w Śremie.

Przedstawione powyżej dane wskazują, że na terenie powiatu śremskiego w 2020 r. nastąpił znaczny wzrost skali zjawiska przemocy w rodzinie w stosunku do lat wcześniejszych. W dalszym ciągu to kobiety najczęściej są ofiarami przemocy domowej – głównie fizycznej i psychicznej.

Procedura „Niebieskiej Karty” realizowana jest także przez ośrodki pomocy społecznej.

Lp.	Monitoring skali zjawiska przemocy w powiecie śremskim	2016		2017		2018		2019		2020	
		K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
1.	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego, w tym sporządzonych przez:	16	93	93	118	130					
	– jednostki organizacyjne pomocy społecznej	4	24	29	61	49					
	– oświatę	1	2	6	4	9					
	– gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych	0	0	0	0	0					
	– służbę zdrowia	0	0	0	2	2					
	– policję	11	67	58	51	70					

Tabela 11. Opracowanie własne. Źródło: Dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu śremskiego.

Przedstawione dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu śremskiego również wskazują na wzrost skali zjawiska przemocy w rodzinie. Z roku na rok spisywana jest coraz większa liczba „Niebieskich Kart” co świadczyć może o większej czujności służb powołanych

do reagowania w sytuacji przemocy w rodzinie, ale także o coraz większej świadomości społeczeństwa i chęci szukania pomocy.

Z danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu śremskiego wynika, iż to mężczyźni najczęściej dopuszczają się przemocy w rodzinie – w 2020 r. 133 mężczyzn było sprawcami przemocy oraz 41 kobiet. 80 % sprawców przemocy znajdowało się w przedziale wiekowym między 36 – 60 rokiem życia, a 65 % posiadało wykształcenie średnie lub zawodowe.

Osoby doznające przemocy na terenie powiatu śremskiego mogą uzyskać pomoc specjalistyczną i prawną w następujących instytucjach:

- Prokuratura Rejonowa w Śremie;
- Komenda Powiatowa Policji w Śremie;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Śremie;
- Ośrodki Pomocy Społecznej;
- Gminne Zespoły Interdyscyplinarne;
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Przychodnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień.

W związku z powyższym stwierdzić należy, że istnieje zapotrzebowanie na realizację działań profilaktycznych w zakresie przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez organizację warsztatów, prelekcji w szkołach, szkoleń dla pracowników służb społecznych podnoszących ich poziom wiedzy. Ponadto należy stale pracować z sprawcami przemocy poprzez realizację programu korekcyjno-edukacyjnego oraz psychologiczno-terapeutycznego w celu zmniejszenia ryzyka powrotu do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie.

2.12. MIESZKAŃCY POWIATU I ICH ODCZUCIA

Każde z realizowanych zadań zapisanych w Strategii będzie dotyczyło rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców powiatu śremskiego. Wspólne tworzenie Strategii ma wiele zalet. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie pragnąc stworzyć dokument bezpośrednio odzwierciedlający potrzeby mieszkańców powiatu śremskiego zaprosiło ich do partycypowania w jego przygotowanie. Skierowanie ankiet do instytucji i organizacji niewątpliwie podniosło rangę dokumentu i pozwoliło zebrać wartościowy materiał do analizy.

Jednakże dopiero bezpośrednie zwrócenie się do mieszkańców indywidualnych wpłynęło na fakt poznania problematyki całkowicie oddolnie. Włączenie mieszkańców w przygotowanie diagnozy stanowi zaletę, gdyż z końcowymi zapisami dokumentu mogą utożsamiać się również osoby indywidualne, tym samym mieszkańcy powiatu bezpośrednio czują się odpowiedzialni za wdrożenie i realizację Strategii. Każdy z nas przychodzi z własnym zdaniem, bagażem doświadczeń, interesem, inną perspektywą, ważne więc jest to, by pokazać co jest dla nas wspólne, co nas łączy przy jednoczesnym zachowaniu odrębności w partnerstwie. Ze względu na sytuację związaną z pandemią COVID-19, nie byliśmy w stanie organizować bezpośrednich spotkań, które z pewnością byłyby najlepszą formą uzyskania od mieszkańców opinii i propozycji działań. Skorzystaliśmy więc z wiedzy mieszkańców zbierając informacje na temat najważniejszych problemów społecznych za pomocą ankiet.

Mieszkańcy powiatu uważają, że najczęstsze problemy śremskich rodzin, z jakimi borykają się ich członkowie to: alkoholizm, przemoc w rodzinie, nieporadność życiowa, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz niepełnosprawność. Analizując wyniki ankiet indywidualnych osób należy zauważyć dużą zbieżność z danymi pozyskanymi z ośrodków pomocy społecznej dotyczącymi udzielanej pomocy. Należy wziąć też pod uwagę, że często osoby dotknięte problemami rodzinnymi albo ukrywają je przed pracownikami instytucji pomocowych albo nie korzystają z ich wsparcia. Często to właśnie najbliższe otoczenie tj. rodzina, sąsiedzi i znajomi dostrzegają te problemy, które zdarzają się być niedostrzegane, także społecznie pozostając wciąż w sektorze „tabu” bądź załatwiania spraw „w czterech ścianach”. Poniższy wykres obrazuje zakres problemowy.

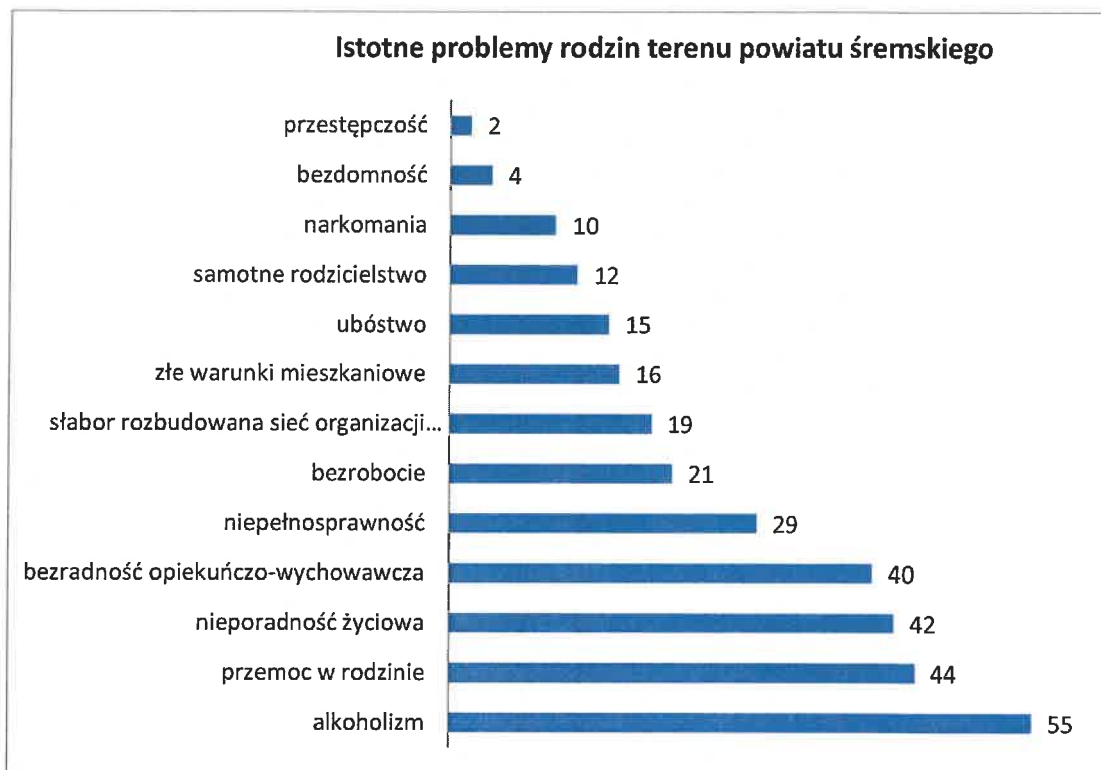
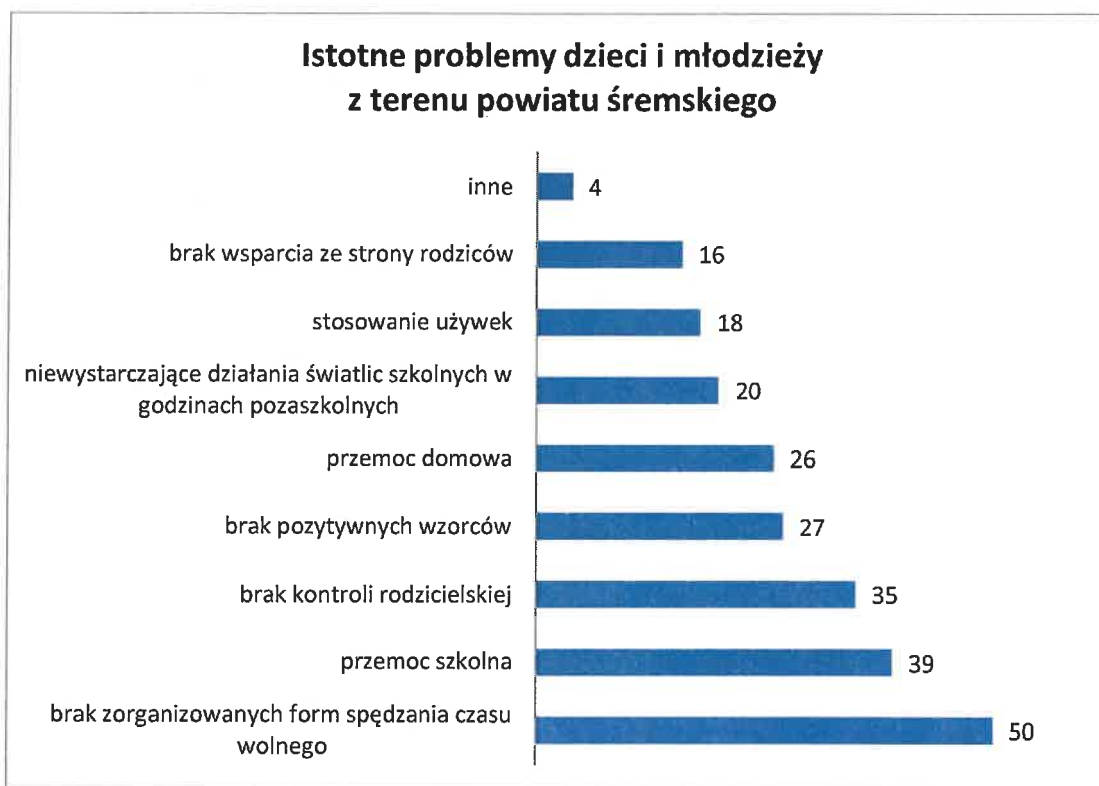

Tabela 11. Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych mieszkańców powiatu śremskiego.

Za najbardziej pilne do rozwiązania obszary problemowe mieszkańcy powiatu wskazali przede wszystkim podjęcie działań w zakresie problemów społecznych dzieci i młodzieży, następnie osób niepełnosprawnych, w zakresie opieki zdrowotnej oraz problemów społecznych rodzin. Wśród najważniejszych problemów dzieci i młodzieży mieszkańcy powiatu zauważają brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego, w tym działania pozalekcyjnie świetlic szkolnych, brak kontroli rodzicielskiej oraz pozytywnych wzorców, przemoc zarówno domową jak i w środowisku szkolnym. Odpowiedzi mieszkańców przedstawia poniższy wykres.

Wykres 27. Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych mieszkańców powiatu śremskiego.

Według ankietowanych samorząd szczebla powiatowego w celu ograniczenia problemów społecznych powinien podjąć działania tj:

- zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy,
- utworzenie specjalistycznego punktu poradnictwa,
- wykorzystanie budynków będących własnością powiatu pod nową inwestycję,
- likwidacja barier architektonicznych,
- organizowanie prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i publicznych,
- organizowanie pomocy w zakładaniu działalności gospodarczej,
- aktywizacja osób starszych.

UBÓSTWO

91% ankietowanych uważa, że na terenie powiatu śremskiego mieszkają rodziny ubogie. Ponad 17% z udzieliło odpowiedzi, że zna wiele takich rodzin, 25% zna nieliczne rodziny borykające się z ubóstwem, 45% słyszało o takich rodzinach. Tylko 12,6% ankietowanych nie spotkało się ze zjawiskiem ubóstwa w rodzinach. Należy podkreślić, że dzisiejsze rozumienie

ubóstwa wykracza poza normy ubóstwa ekonomicznego a wpisuje się raczej w ubóstwo społeczne związane z wykluczeniem bądź obniżeniem nie tylko środków ale przede wszystkim możliwości życiowych poza akceptowane minimum w stosunku do pozostałych mieszkańców powiatu. Za przyczyny popadania w ubóstwo mieszkańcy powiatu wskazali: niezaradność życiową, uzależnienie od alkoholu i innych używek, dziedziczenie ubóstwa, niechęć do pracy lub jej brak, niepełnosprawność.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Według ankietowanych na terenie powiatu śremskiego istnieje potrzeba utworzenia specjalistycznych placówek wsparcia dla osób borykających się z niepełnosprawnością a także ich otoczenia. Ponad 24% odpowiedzi wskazywało na konieczność stworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej, 18% zakładu pracy chronionej, 17% świetlicy socjoterapeutycznej, 16% ośrodka rehabilitacji, ponad 14% dziennego domu pobytu, 4% ośrodka wczesnej interwencji. Pozostałe 7% odpowiedzi dotyczyło pojedynczych wskazań i nie zostało wymienione w Strategii.

Najwięcej osób borykających się z niepełnosprawnością obecnie korzysta ze wsparcia lekarza, ośrodka pomocy społecznej lub pomocy sąsiedzkiej. Poniższy wykres obrazuje, które według respondentów potrzeby niepełnosprawnych mieszkańców powiatu nie są zaspokajane.

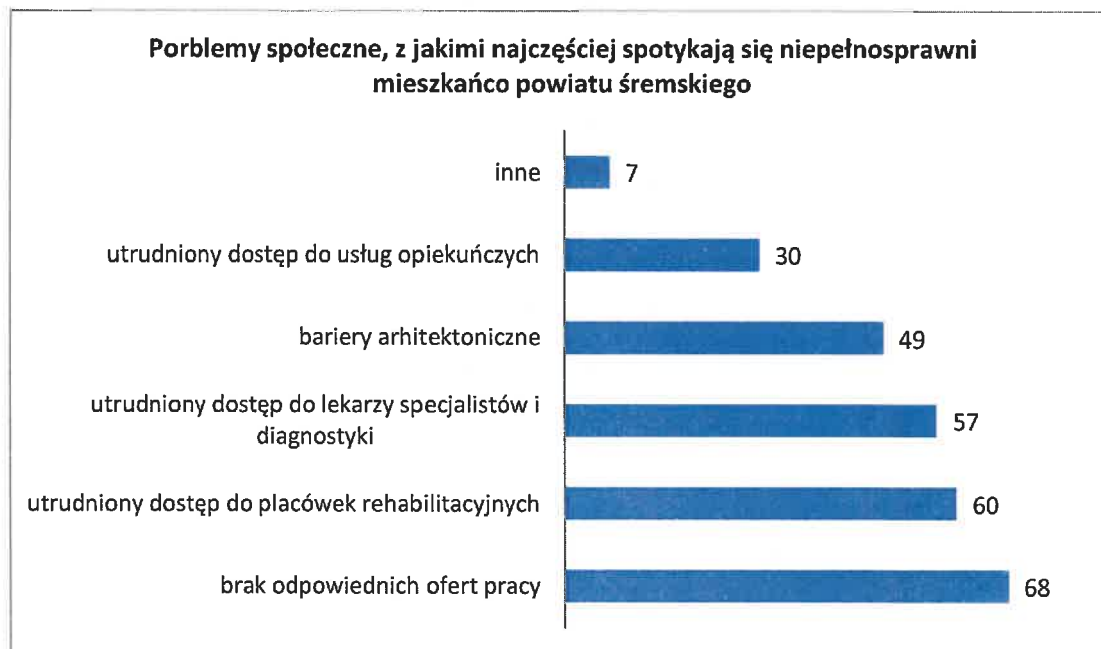
Wykres 28. Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych mieszkańców powiatu śremskiego.

Według ankietowanych rodzic lub opiekun osoby niepełnosprawnej skorzystałby z następujących form wsparcia:

- wsparcie finansowe – 65,8%,
- wsparcie psychologiczne – 55%,
- wsparcie medyczne – 49,5%,
- wsparcie społeczne, asystent osoby niepełnosprawnej, wolontariusz – 42,3%,
- wsparcie prawne – 19,8%,
- inne – 6,3%.

73% ankietowanych potwierdza, iż zna wiele osób borykających się z niepełnosprawnością, , prawie 19% osób słyszało z opowieści innych o problemie niepełnosprawności, tylko 8% nie zna takich osób.

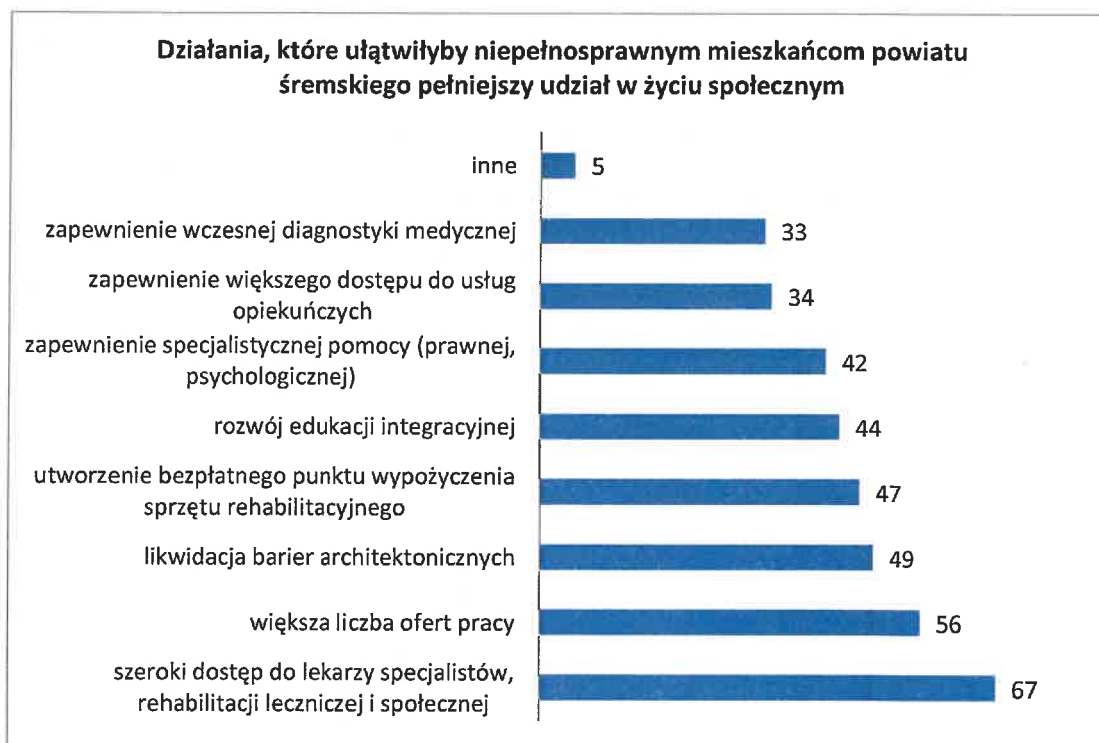
Najczęstsze problemy społeczne, z jakimi spotykają się osoby niepełnosprawne według respondentów umieszczono w poniższym wykresie:

Wykres 29. Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych mieszkańców powiatu śremskiego.

Na podstawie uzyskanych odpowiedzi z ankiet ustalić można jakie działania ułatwiłyby osobom niepełnosprawnym mieszkającym na terenie powiatu śremskiego pełniejszy udział w życiu społecznym. Poniższy wykres prezentuje obraz udzielanych odpowiedzi. Należy podkreślić, że skala udzielonych odpowiedzi wskazuje na konieczność zwrócenia uwagi na szerokie spektrum

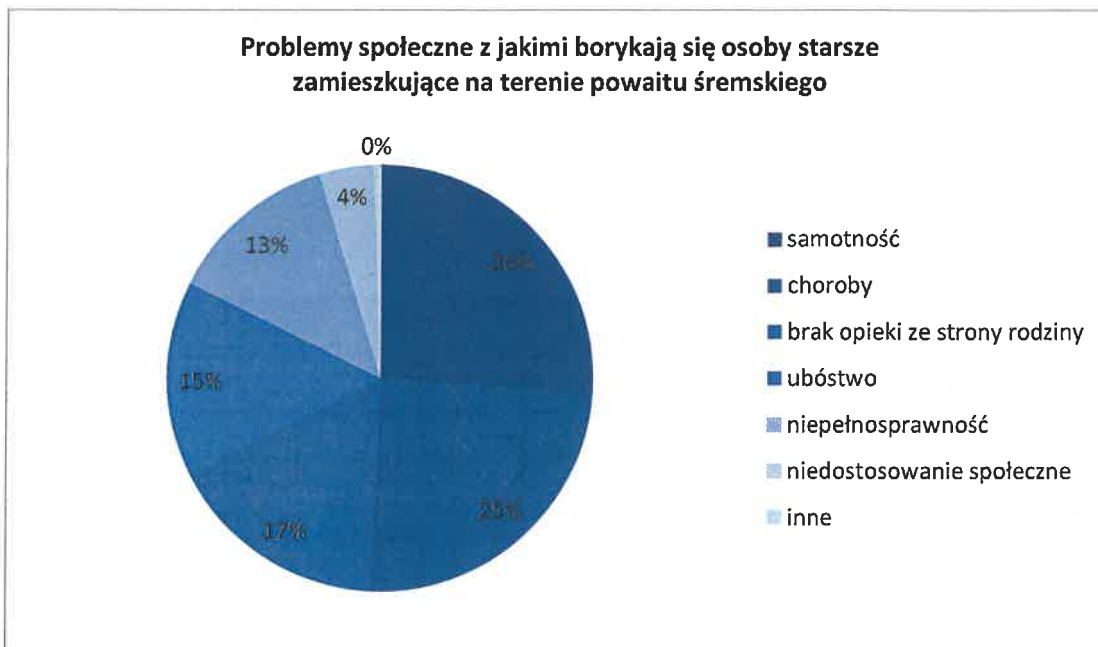
problemowe. Wykres nie wskazuje jednego głównego problemu, poza dostępem do specjalistów, a podkreśla znaczenie wielowątkowej potrzeby wspierania osób niepełnosprawnych.

Wykres 30. Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych mieszkańców powiatu śremskiego.

OSOBY STARSZE

Rosnąca liczba osób starszych i problem starzejącego się społeczeństwa wskazuje na potrzebę przyjrzenia się tej problematyce. Ankietowani zapytani, z jakimi problemami społecznymi borykają się osoby starsze zamieszkujące na terenie powiatu śremskiego wskazywali:

Wykres 31. Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych mieszkańców powiatu śremskiego.

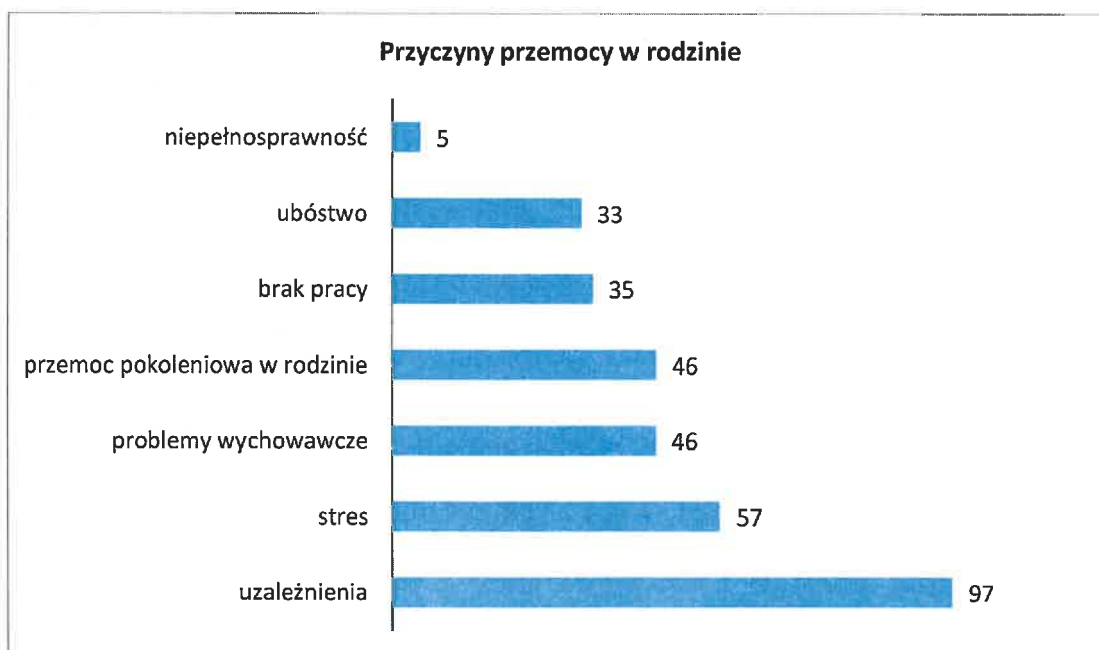
Zdaniem respondentów należałoby podjąć następujące działania, które umożliwiłyby osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie powiatu śremskiego:

Wykres 32. Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych mieszkańców powiatu śremskiego.

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc w rodzinie to problem społeczny przejawiający się od zawsze w kategorii tematów trudnych, objętych społecznym milczeniem, ukrywany w ścianach domu rodzinnego. 27% mieszkańców powiatu śremskiego biorących udział w ankiecie udzieliło odpowiedzi, że zetknęło się z problemem przemocy w rodzinie bezpośrednio, 24% słyszało z opowieści znajomych. 49% nie spotkało się z problemem, nie zna takich przypadków. Zatem w sytuacji gdy połowa mieszkańców miała do czynienia z problematyką przemocy rodzinie temat ten podlega szczególnej potrzebie głośniejszej dyskusji i podjęcia działań zmierzających do ograniczenia skutków jej występowania, edukacji społecznej, wspierania osób doświadczających przemocy, a przede wszystkim osób przemoc stosujących.

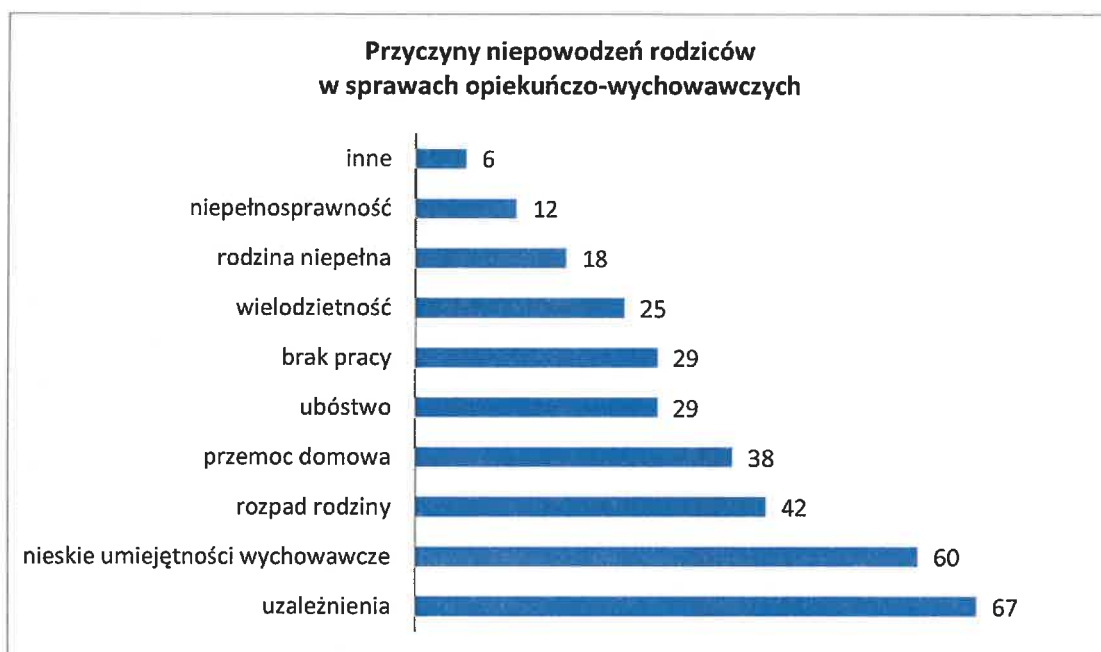

Wykres 33. Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych mieszkańców powiatu śremskiego.

Za najskuteczniejsze działania wspierające ofiary przemocy w rodzinie mieszkańcy powiatu wskazywali w odpowiedziach: izolowanie ofiar od osób stosujących przemoc, leczenie uzależnień, zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa (prawnego, socjalnego, terapeutycznego) oraz umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia.

PROBLEMY OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE A PIECZA ZASTĘPCZA

Problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach dotyczą dzieci i młodzieży, która nie ma zapewnionej należytej opieki ze strony swoich rodziców lub opiekunów. Problem ten dotyczy także rodzin, gdzie dzieci swoim zachowaniem sprawiają tak duże kłopoty, z którymi rodzice lub opiekunowie sobie nie radzą. Poniższy wykres wskazuje odpowiedzi respondentów, jakie są najczęstsze przyczyny niepowodzeń rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wykres 34. Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych mieszkańców powiatu śremskiego.

Na poprawę sytuacji rodzin zarówno wielodzietnych i niepełnych według ankietowanych mieszkańców powiatu śremskiego wpłynęłyby następujące działania: pomoc asystenta rodziny, zwiększenie liczny żłobków, przedszkoli, klubów dziecięcych, zwiększenie liczby mieszkań komunalnych i socjalnych, system ulg w usługach miejskich, poradnictwo specjalistyczne oraz edukacja rodzin, pomoc sąsiedzka. Wszystkie wymienione powyżej propozycje działań wskazywane były z intensywnością od 68% do 96%. Oznacza to potrzebę zwiększenia wachlarza świadczeń wspierających obecnie rodziny borykające się z problemami społecznymi.

Przynajmniej 94% mieszkańców powiatu słyszała o rodzinnej formie opieki nad dzieckiem jaką jest rodzina zastępcza. Źródłem wiedzy najczęściej są media 61,3%, znajomi i rodzina 36%, PCPR lub OPS 23,4%, z urzędów 9,9%, bilbordy, plakaty i ulotki 9%, z organizacji

pozarządowych 7,2%, z parafii 0,9%. Tylko 12,6% respondentów nie słyszało o rodzinach zastępczych. 54,1% mieszkańców powiatu uważa, że powinno być więcej rodzin zastępczych na terenie powiatu śremskiego, 43,2% nie wie, zaś tylko 2,7% uważa, że nie ma takiej potrzeby. Należy zwrócić uwagę na fakt, że często media oraz opinia publiczna przedstawia rodziny zastępcze oraz problemy, z którymi się borykają w opiece nad dziećmi umieszczonymi w pieczy w negatywnym świetle. Być może ten fakt ma wpływ na obawy przed podjęciem decyzji o zostaniu rodziną zastępczą. Na pytanie czy w przyszłości osoby biorące udział w ankiecie zdecydowałyby się na założenie rodziny zastępczej 17% respondentów wyraziło taką chęć, 40% nie podjęłoby decyzji o byciu rodziną zastępczą, zaś 43% nie wie. Za przyczynę niewyrażenia chęci zostania rodziną zastępczą głównie wskazywano fakt, że respondenci nigdy o tym nie myśleli 36%, lub widzą brak potrzeby stanowienia takiej rodziny 14,4%, posiadanie niesprzyjających warunków mieszkaniowych 9%, brak wiedzy o tym jak funkcjonują rodziny zastępcze 8,1%, przekonanie o nieporadzeniu sobie z trudnościami wychowawczymi 7,2%, nadmiar biurokracji 7,2%, za niskie wynagrodzenie za prowadzenie rodziny zastępczej 4,5%. Pozostałe pojedyncze odpowiedzi nie zostały uwzględnione w Strategii. Pomimo chęci zostania rodziną zastępczą istnieją przeszkody powodujące, że respondenci nie podjęliby się tego zadania. Poniższy wykres obrazuje przyczynowość obaw do podjęcia decyzji by zostać rodziną zastępczą.

Wykres 35. Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych mieszkańców powiatu śremskiego.

Powyższe świadczy o konieczności promowania rodzicielstwa zastępczego i podejmowaniu szeroko rozumianej edukacji w nabyciu wiedzy o pieczy zastępczej.

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO

Na poczucie bezpieczeństwa społecznego zdecydowanie według odpowiedzi respondentów wpłynęłyby: akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień, ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu dla młodzieży, większa liczba patroli policji.

3. MISJA

Zwiększenie poziomu aktywności mieszkańców oraz wzmocnienie potencjału społeczności, zasobów instytucji i organizacji oraz ich efektywne wykorzystanie dla osiągnięcia w latach 2021-2027 spójności społecznej i poprawy jakości życia w powiecie śremskim, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów.

Misja będzie realizowana między innymi poprzez działania (cele strategiczne) takie jak:

1. Zintegrowany system wsparcia rodzin ze szczególnym uwzględnieniem pozycji dzieci i młodzieży.
2. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami, starszych, przewlekle chorych oraz sprawców przemocy w rodzinie.
3. Rozwój aktywności obywatelskiej.

4. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel strategiczny nr 1 Zintegrowany system wsparcia rodzin ze szczególnym uwzględnieniem pozycji dzieci i młodzieży.		
Cel operacyjny 1: Wzmacnianie systemu sprzyjającego rozwojowi dziecka w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych		
Kierunki działań		Wskaźniki
A.	Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży poprzez organizację poradnictwa psychologicznego	Liczba odbytych wizyt w ramach poradnictwa. Liczba dzieci korzystających z pomocy. Liczba specjalistów świadczących usługę w punkcie.
B.	Promowanie wśród młodzieży pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego, w tym poprzez aktywizację społeczną, kulturalną oraz sportową	Liczba inicjatyw z podziałem na rodzaj. Liczba uczestników poszczególnych inicjatyw. Liczba działań promocyjnych mających zachęcić młodzież do udziału w inicjatywach.
C.	Zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez m.in. organizowanie działalności świetlic, klubów środowiskowych, placówek wsparcia dziennego, w tym w formie pracy podwórkowej	Liczba świetlic. Liczba klubów środowiskowych. Liczba placówek wsparcia dziennego, w tym w formie pracy podwórkowej. Liczba uczestników poszczególnej działalności.
D.	Wzmocnienie systemu sprzyjającego rozwojowi dziecka w środowiskach pozarodzinnych poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej, podejmowanie działań informacyjnych, edukacyjnych, nawiązanie dialogu pomiędzy	Liczba szkoleń. Liczba uczestników. Liczba działań informacyjnych. Liczba działań edukacyjnych. Liczba przeprowadzonych spotkań, warsztatów, seminariów, szkoleń.

	podmiotami realizującymi zadania w zakresie polityki społecznej	
E.	Zapewnienie dostępu do informacji o możliwościach kształcenia ogólnego i zawodowego	Liczba przeprowadzonych działań informacyjnych.
F.	Inicjowanie działań wolontarystycznych w zakresie udzielania korepetycji dzieciom i młodzieży	Liczba godzin pracy wolontariuszy. Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wsparciem wolontariuszy.
G.	Realizowanie programów z zakresu profilaktyki uzależnień w świetlicach, szkołach etc.	Liczba zrealizowanych programów. Liczba uczestników poszczególnych programów.
Cel operacyjny 2: Rozwijanie systemu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej		
Kierunki działań		Wskaźniki
A.	Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych przy jednoczesnej redukcji liczby dzieci przebywających w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej poprzez promocję idei rodzicielstwa zastępczego.	Stosunek liczby utworzonych rodzin zastępczych z podziałem na rodzaj do liczby za poprzedni okres ewaluacji. Liczba działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego.
B.	Tworzenie rodzinnych domów dziecka	Liczba utworzonych rodzinnych domów dziecka.
C.	Opracowanie „Procedury kwalifikowania i doboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka”.	Liczba opracowanych procedur w danym okresie ewaluacyjnym
D.	Wsparcie funkcjonujących rodzin zastępczych zawodowych poprzez cykliczne podnoszenie wysokości otrzymywanego wynagrodzenia.	Częstotliwość wzrostu wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych
E.	Podniesienie wiedzy i kompetencji rodzin zastępczych poprzez zapewnienie szkoleń, konferencji, prelekcji oraz zapewnienie poradnictwa specjalistycznego, grupy	Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji, prelekcji.

	wsparcia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.	Liczba zatrudnionych specjalistów w ramach poradnictwa specjalistycznego. Liczba zorganizowanych spotkań grupy wsparcia.
F.	Wsparcie osób usamodzielniających się poprzez realizację programu przygotowującego do samodzielności oraz organizację doradztwa zawodowego	Liczba przeprowadzonych warsztatów przygotowujących do samodzielności. Liczba zorganizowanych spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.
G.	Inicjowanie/organizowanie specjalistycznych szkoleń dla pracowników organizatora pieczy zastępczej	Liczba zorganizowanych szkoleń.
H.	Inspirowanie/współorganizacja/wspieranie terapii i zajęć dla rodzin, szczególnie dla rodzin doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych	Liczba zorganizowanych zajęć dla rodziców. Liczba rodzin/osób korzystających z terapii psychologicznej.
I.	Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez ośrodki pomocy społecznej i współpracujące z nimi organizacje pozarządowe	Liczba i wysokość wypłaconych świadczeń. Liczba osób korzystających ze świadczeń. Liczba udzielonej pomocy rzeczowej. Liczba punktów udzielania pomocy rzeczowej. Liczba osób korzystających z pomocy rzeczowej. Liczba banków żywności. Liczba osób korzystających z banku żywności.
J.	Organizowanie usług poradnictwa specjalistycznego, terapii rodzinnej i kryzysowej	Liczba punktów specjalistycznego poradnictwa. Liczba zatrudnionych specjalistów w danym punkcie. Liczba interwencji kryzysowych. Liczba osób korzystających z poszczególnych usług poradnictwa specjalistycznego.

K.	Uruchomienie telefonu interwencyjnego	Liczba uruchomionych telefonów interwencyjnych.
L.	Inicjowanie kampanii informacyjnych na temat zjawiska przemocy np. ulotki, biuletyny, spotkania informacyjne	Liczba zorganizowanych kampanii. Liczba opracowanych/rozdysponowanych ulotek/plakatów/biuletynów. Liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych.
M.	Lobbowanie na rzecz międzysektorowej współpracy oraz wymiany doświadczeń między instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy	Liczba zorganizowanych spotkań. Liczba zawartych porozumień o współpracy.
N.	Rozwój/wspieranie działań edukacyjnych w zakresie problematyki przemocy w rodzinie	Liczba przeprowadzonych zajęć edukacyjnych. Liczba osób uczestniczących w zajęciach.

Realizatorzy zadań: Starostwo Powiatowe w Śremie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie, urzędy gmin, ośrodki pomocy społecznej, Policja, Ochotniczy Hufiec Pracy w Śremie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Śremie, placówki oświatowe, kluby sportowe, ośrodki sportu i kultury, organizacje pozarządowe, kluby wolontariatu, placówki wsparcia dziennego, świetlice środowiskowe, Powiatowa Stacja Sanitarно- Epidemiologiczna w Śremie, media lokalne, kościoły i związki wyznaniowe

Źródło finansowania: budżet powiatu, budżety gmin, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, funduszy Unii Europejskiej.

Prognoza zmian:

- lepszy dostęp do specjalistycznego wsparcia oraz poradnictwa dla osób doznających kryzysu, z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, rodzin zastępczych, osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie przemocy, spraw opiekuńczo – wychowawczych, rodzicielstwa zastępczego, aktywizacji zawodowej;
- podniesienie standardu świadczonych usług;
- wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających.

Cel strategiczny nr 2

Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami, starszych, przewlekle chorych oraz sprawców przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 1: Aktywizacja na lokalnym rynku pracy

Kierunki działań		Wskaźniki
A.	Wsparcie osób bezrobotnych poprzez inicjowanie, upowszechnianie, współorganizowanie szkoleń i staży podwyższających umiejętności zawodowe i społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba zorganizowanych staży.
B.	Zapewnienie dostępności informacji o usługach Powiatowego Urzędu Pracy w Śremie	Liczba udostępnionych informacji.
C.	Rozwój usług doradztwa zawodowego oraz edukacji w zakresie poruszania się po rynku pracy.	Liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu poruszania się po rynku pracy. Liczba szkoleń skierowanych do doradców zawodowych. Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.
D.	Wsparcie (informacyjne, doradcze, szkoleniowe), dla osób gotowych rozpocząć działalność gospodarczą	Liczba udzielonych porad/konsultacji. Liczba zorganizowanych szkoleń/spotkań informacyjnych.
E.	Inicjowanie/wspieranie/współorganizowanie kampanii informacyjnych promujących aktywizację zawodową	Liczba zorganizowanych kampanii.
F.	Inicjowanie szkoleń pracowników działających na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych celem profesjonalizacji obsługi klienta	Liczba szkoleń. Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach.

G.	Inicjowanie, wspieranie, organizowanie m.in. refundacji stanowisk pracy, robót publicznych, prac interwencyjnych	Liczba dofinansowanych stanowisk pracy. Liczba osób objętych dofinansowaniem miejsc pracy/robotami publicznymi/pracami interwencyjnymi.
H.	Prowadzenie i wspieranie działań promocyjnych i edukacyjnych upowszechniających w opinii publicznej ideę i główne założenia ekonomii społecznej	Liczba spotkań edukacyjnych. Liczba działań promujących ideę ekonomii społecznej.
I.	Inicjowanie i realizacja programów i projektów na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych	Liczba realizowanych programów. Liczba realizowanych projektów. Liczba osób bezrobotnych objętych projektami/programami.
<p>Cel operacyjny 2.</p> <p>Integracja osób z niepełnosprawnościami i wsparcie dla opiekunów osób niesamodzielnych</p>		
Kierunki działań		Wskaźniki
A.	Inicjowanie działań służących zwiększeniu dostępności architektonicznej obiektów użyteczności publicznej dla wszystkich mieszkańców powiatu (w szczególności dostosowanie obiektów do osób z wadami wzroku, słuchu i z innymi niepełnosprawnościami)	Liczba dostosowanych budynków w danym okresie ewaluacyjnym.
B.	Inicjowanie działań służących zapewnieniu dostępności cyfrowej stron internetowych, aplikacji mobilnych, dokumentów tekstowych funkcjonujących w ramach instytucji powiatowych	Liczba dostosowanych stron internetowych.
C.	Przeprowadzanie lub zlecenie audytów dostępności powiatowych instytucji	Liczba przeprowadzonych lub zleconych audytów.
D.	Wsparcie rozwoju Warsztatu Terapii Zajęciowej w Śremie	Wysokość udzielonego wsparcia finansowanego na działalność Warsztatu.

		Liczba szkoleń zrealizowanych dla warsztatów terapii zajęciowej.
E.	Informowanie osób z niepełnosprawnościami o przysługujących im prawach i uprawnieniach poprzez prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych	Liczba opracowanych lub rozdysponowanych ulotek, broszur, plakatów. Liczba artykułów w prasie oraz na stronie internetowej. Liczba spotkań informacyjnych.
F.	Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami poprzez udzielanie dofinansowania ze środków PFRON	Liczba udzielonych dofinansowań z podziałem na poszczególne zadania. Wysokość środków przeznaczonych na poszczególne zadania. Liczba osób, którym udzielona wsparcia.
G	Promowanie działań w zakresie wzmacniania kompetencji osób z niepełnosprawnościami w użytkowaniu nowych mediów	Liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu obsługi sprzętu elektronicznego. Liczba osób objętych wsparciem.
H	Udzielanie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i ich opiekunom poprzez kompleksowe poradnictwo m.in. psychologiczne, prawne etc.	Liczba specjalistów udzielających wsparcia. Liczba osób objętych poszczególnym wsparciem.
I.	Umożliwienie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym poprzez: organizację wyjazdów, spotkań edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, wspieranie twórczości artystycznej	Liczba zorganizowanych wyjazdów. Liczba zorganizowanych spotkań. Liczba inicjatyw wspierających twórczość artystyczną.
J.	Podjęcie działań w celu rozbudowania zaplecza działalności środowiskowego wsparcia osób z niepełnosprawnościami m.in. w formie utworzenia środowiskowego domu samopomocy typu D	Liczba zorganizowanych spotkań dotyczących działań na rzecz utworzenia ŚDS typu D.
K.	Kształtowanie postaw społecznych wobec niepełnosprawności – kształtowanie wizerunku osoby z niepełnosprawnościami jako pełnoprawnego członka społeczeństwa	Liczba zorganizowanych konferencji, kampanii, konkursów.

	poprzez organizacje konferencji, kampanii społecznych, konkursów	
L.	Podnoszenie standardów lokalowych placówek edukacyjnych wspierających dzieci i młodzież z niepełnosprawnością (w tym wsparcie Zespołu Szkół Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Śremie)	Liczba przeprowadzonych modernizacji/dostosowania placówek.
M	Wspieranie inwestycji w zakresie budowy integracyjnych placów zabaw i lobbowanie na rzecz dostosowania już funkcjonującej infrastruktury do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami	Liczba utworzonych placów. Liczba wspartych wniosków w ramach budżetu obywatelskiego.
N	Lobbowanie na rzecz międzysektorowej współpracy oraz wymiany doświadczeń między podmiotami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami	Liczba zwartych porozumień o współpracy. Liczba zorganizowanych spotkań. Liczba rozdysponowanych informacji o podejmowanych inicjatywach.
O	Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunom skorzystanie z usług Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej oraz opieki wytchnieniowej	Liczba osób objętych wsparciem asystenta. Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej. Liczba spotkań informujących, ulotek, broszur etc. dotyczących możliwości uzyskania wsparcia.
P.	Upowszechnianie/Inicjowanie wolontariatu w środowisku lokalnym mające na celu wspieranie osób z niepełnosprawnościami	Liczba utworzonych klubów wolontariatu. Liczba osób objętych wsparciem wolontariuszy. Liczba wolontariuszy. Liczba rozdysponowanych informacji o wolontariacie.
Q	Wspieranie organizacji pozarządowych w realizowanych przez nie działaniach na rzecz osób z niepełnosprawnościami	Liczba zawartych porozumień. Liczba przekazanych informacji o realizowanych działaniach. Liczba zorganizowanych spotkań. Liczba udzielonych porad merytorycznych w zakresie

		pozyskania środków na realizację zadań.
Cel operacyjny 3.		
Pomoc osobom starszym oraz przewlekle chorym		
Kierunki działań		Wskaźniki
A.	Podjęcie działań edukacyjnych nakierowanych na utrzymanie zdrowia oraz wzmocnienie odpowiedzialności za zdrowie	Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych.
B.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii	Liczba przeprowadzonych spotkań, kampanii, prelekcji, pogadanek.
C.	Umożliwienie uczestnictwa ludzi starszych w życiu społecznym poprzez: organizację wyjazdów, spotkań edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, działalność klubów seniora, wspieranie twórczości artystycznej	Liczba zorganizowanych wyjazdów, poszczególnych spotkań. Liczba działających klubów seniora. Liczba zorganizowanych konkursów, przeglądów artystycznych. Liczba podjętych działań promocyjnych.
D.	Wspieranie rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej poprzez podnoszenie standardów lokalowych placówek	Liczba przeprowadzonych modernizacji pomieszczeń, urządzeń oraz sprzętu. Liczba dostosowanych pomieszczeń umożliwiających odbycie kwarantanny.
E.	Podnoszenie standardu opieki w DPS poprzez: podnoszenie kwalifikacji kadry i rozszerzenie oferty terapii zajęciowej, rehabilitacyjnej	Liczba odbytych szkoleń. Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach. Liczba pracowników prowadzących terapię zajęciową, rehabilitację. Liczba zatrudnionych psychologów.
F.	Promocja i wzmocnienie solidarności międzypokoleniowej poprzez m.in. realizację wolontariatu w domach pomocy społecznej	Liczba wolontariuszy.

Cel operacyjny 4. Poprawa skuteczności oddziaływań wobec sprawców przemocy w rodzinie		
Kierunki działań		Wskaźniki
A.	Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla sprawców przemocy w rodzinie	Liczba zrealizowanych programów Liczba osób uczestniczących w programach.
B.	Monitoring zjawiska przemocy w powiecie śremskim	Liczba „Niebieskich Kart”. Liczba opracowanych raportów.
C.	Upowszechnienie informacji w zakresie bazy podmiotów realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	Liczba opracowanych informatorów. Liczba podmiotów, którym przekazano opracowany informator.
D.	Podniesienie jakości współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie kierowania sprawców przemocy w rodzinie do udziału w realizowanych programach	Liczba osób skierowanych do udziału w programach. Liczba spotkań informacyjnych. Liczba podmiotów włączonych w rekrutację uczestników programów.
E.	Uczestnictwo w szkoleniach pracowników pomocy społecznej	Liczba szkoleń. Liczba pracowników biorących udział w szkoleniu.
<p>Realizatorzy zadań: Starostwo Powiatowe w Śreмі, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śreмі, Powiatowy Urząd Pracy w Śreмі, urzędy gmin, ośrodki pomocy społecznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Śreмі, domy pomocy społecznej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Śreмі, Środowiskowy Dom Samopomocy w Śreмі, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, media lokalne, kościoły i związki wyznaniowe, Sąd Rejonowy w Śreмі, I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Policja</p>		
<p>Źródło finansowania: budżet powiatu, budżety gmin, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, funduszy Unii Europejskiej, Funduszu Pracy.</p>		
<p>Prognoza zmian:</p> <ul style="list-style-type: none"> – lepszy dostęp do specjalistycznego wsparcia oraz poradnictwa dla osób z niepełnosprawnościami, starszych, przewlekle chorych oraz sprawców przemocy w rodzinie; 		

- większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie niepełnosprawności;
- podniesienie standardu świadczonych usług;
- wzrost aktywności środowiska osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- bogatsza forma i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym;
- zmniejszenie liczby osób powracających do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie

Cel strategiczny nr 3		
Rozwój aktywności obywatelskiej		
Cel operacyjny 1:		
Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej		
Kierunki działań		Wskaźniki
A.	Wzmocnienie roli pracownika socjalnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, asystenta rodziny jako profesjonalisty działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej poprzez systematyczne doszkadzanie oraz rozwój kadry	Liczba odbytych szkoleń, warsztatów.
B.	Upowszechnienie informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych	Liczba artykułów w mediach, stronach internetowych. Liczba opracowanych broszur, plakatów, etc.
C.	Projektowanie i wdrażanie nowych rozwiązań organizacyjnych oraz instrumentów i programów służących podniesieniu jakości świadczonych usług przez instytucje pomocy społecznej	Liczba innowacji. Liczba opracowanych programów. Liczba zrealizowanych projektów.
Cel operacyjny 2:		
Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego		
A.	Aktywna współpraca z trzecim sektorem, wspieranie wspólnych działań na rzecz mieszkańców powiatu	Liczba zorganizowanych spotkań. Liczba zorganizowanych wspólnie akcji. Liczba projektów zrealizowanych w partnerstwie.

B.	Wspieranie i promocja wolontariatu	Liczba artykułów na stronie internetowej, w prasie. Liczba zorganizowanych spotkań promujących działania wolontarystyczne.
C.	Inspirowanie w społeczności lokalnej do tworzenia własnych systemów wsparcia i pomocy różnym grupom społecznym	Liczba nowopowstałych organizacji pozarządowych.
D.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie zlecenia realizacji zadań własnych samorządu	Liczba zleconych zadań. Liczba podmiotów, które otrzymały wsparcie. Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadań zleconych.
E.	Dofinansowanie projektów lokalnych oraz inicjatyw obywatelskich	Liczba dofinansowanych projektów.
Realizatorzy zadań: Starostwo Powiatowe w Śremie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie, urzędy gmin, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, kluby wolontariatu, media lokalne,.		
Źródło finansowania: budżet powiatu, budżety gmin, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, funduszy Unii Europejskiej.		
Prognoza zmian: <ul style="list-style-type: none"> – wzrost kompetencji oraz jakości wykonywanej pracy przez kadrę pomocy społecznej; – większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie przysługujących im ulg i uprawnień; – zwiększenie dostępności świadczonych usług; – rozszerzenie współpracy międzysektorowej sprzyjającej zaspokojeniu potrzeb społeczności lokalnej. 		

5. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

ORGANIZACJA, ZASADY I SPOSOBY WDRAŻANIA STRATEGII

Proces zarządzania realizacją Strategii ma na celu właściwą organizację, a przede wszystkim bieżący monitoring realizacji zadań poprzez poszczególnych wykonawców. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie jako koordynator czuwać będzie nad realizacją kierunków działań przez wykonawców, nad monitoringiem i ewaluacją Strategii.

MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Obowiązkiem monitoringu realizacji zadań określonych w strategii obarczeni są wszyscy jej realizatorzy wymienieni w dokumencie. Po zakończeniu każdego roku budżetowego, na podstawie sporządzanej sprawozdawczości, realizatorzy dokonują oceny stopnia realizacji strategii odnosząc się do określonych w dokumencie wskaźników. Wyniki oceny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie jako koordynator strategii przedkłada corocznie Zarządowi i Radzie Powiatu. Przyjmując dokument uwzględniono dynamikę procesów społeczno-ekonomicznych lokalnych i pozalokalnych, możliwość zmiany treści innych istotnych dokumentów strategicznych oraz zmian w źródłach finansowania. Wszystkie te uwarunkowania mogą w istotny sposób wpływać na cele i kierunki działań określone w dokumencie, tempo, efektywność realizowanych zadań. Dlatego też zakłada się możliwość i konieczność aktualizacji dokumentu w trakcie jego obowiązywania. Decyzję o podjęciu procesu aktualizacyjnego podejmuje Zarząd Powiatu.

FINANSOWANIE STRATEGII

Ze względu na wieloletni okres realizacji Strategii, a także wielowymiarowość podmiotów zaangażowanych w wykonanie poszczególnych zadań, środki finansowe będą uwzględnione w planie finansowym poszczególnych jednostek.

Finansowanie zadań zawartych w Strategii będzie możliwe dzięki środkom pochodzącym z:

- budżetu Powiatu Śremskiego z uwzględnieniem planów finansowych jednostek organizacyjnych,
- dotacji budżetu Państwa na realizację zadań własnych i zleconych,
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,

- funduszy Unii Europejskiej,
- programów resortowych oraz grantów.

Powiat, jednostki organizacyjne Powiatu, jak i inne instytucje oraz podmioty prywatne i organizacje pozarządowe wyznaczeni na realizatorów i partnerów Strategii, będą podejmowali starania w kierunku pozyskania środków zewnętrznych na wykonanie zadań strategicznych.

KIEROWNIK
Karolina Górnicka